AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2019. április 17-i (EU) 2019/790 IRÁNYELVE

a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról[1]

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 53. cikke (1) bekezdésére, valamint 62. és 114. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére[2],

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére[3],

rendes jogalkotási eljárás keretében[4],

mivel:

(1) Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) rendelkezik a belső piac létrehozásáról és a belső piaci verseny torzulását akadályozó rendszer bevezetéséről. E célok elérését várhatóan elősegíti a tagállamok szerzői jogi és szomszédos jogi szabályainak további összehangolása.

1 Megjelent az Európai Unió Hivatalos Lapjának 2019. május 17-i, L 130. számában (92. o.), hatályos 2019. június 6-tól.
2 HL C 125., 2017.4.21., 27. o.
3 HL C 207., 2017.6.30., 80. o.
4 Az Európai Parlament 2019. március 26-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2019. április 15-i határozata.

(2) A szerzői és szomszédos jogok területén elfogadott irányelvek hozzájárulnak a belső piac működéséhez, magas szintű védelmet biztosítanak a jogosultak részére, megkönnyítik a jogok tisztázását, és olyan keretet hoznak létre, amelyen belül a művek és más védelem alatt álló teljesítmények felhasználása megtörténhet. Ez a harmonizált jogi keret hozzájárul a belső piac megfelelő működéséhez, és a digitális környezetben is élénkíti az innovációt, a kreativitást, a beruházásokat és az új tartalmak előállítását, azzal a céllal, hogy el lehessen kerülni a belső piac széttöredezését. Az e jogi keret által nyújtott védelem előmozdítja a kulturális sokféleség tiszteletben tartására és támogatására irányuló uniós célkitűzés elérését is, egyúttal pedig előtérbe helyezi a közös európai kulturális örökséget. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 167. cikkének (4) bekezdése előírja, hogy az Uniónak tevékenysége során figyelembe kell vennie a kulturális szempontokat.

(3) A gyors technológiai fejlődés folyamatosan átalakítja a művek és más védelem alatt álló teljesítmények létrehozásának, előállításának, terjesztésének és hasznosításának módját. Sorra jelennek meg új üzleti modellek és új szereplők. A vonatkozó jogszabályoknak időtállónak kell lenniük annak érdekében, hogy ne korlátozzák a technológiai fejlődést. Az uniós szerzői jogi keretben foglalt célkitűzések és alapelvek változatlanul helytállóak. Ugyanakkor a jogosultak és a felhasználók számára továbbra is fennáll a jogbizonytalanság a digitális környezetben a művek és más védelem alatt álló teljesítmények bizonyos - például határokon átnyúló - felhasználási módjait illetően. Ahogy azt a Bizottság „A korszerű, európaibb szerzői jogi keret felé” című, 2015. december 9-i közleményében is megfogalmazta, a hatályos uniós szerzői jogi keret bizonyos területeken kiigazításra és kiegészítésre szorul, megőrizve ugyanakkor a szerzői és szomszédos jogok magas szintű védelmét. Ez az irányelv bizonyos szerzői jogi és szomszédos jogi kivételek és korlátozások digitális és határokon átnyúló környezetekhez való igazítására vonatkozó szabályokat ír elő, és olyan intézkedésekről rendelkezik, amelyek különösen, de nem kizárólag a kereskedelmi forgalomban nem kapható művek és más védelem alatt álló teljesítmények terjesztését és az audiovizuális művek egyedi lehíváson alapuló videoszolgáltatáson keresztüli hozzáférhetővé tételét illetően megkönnyítik bizonyos engedélyezési gyakorlatok alkalmazását annak érdekében, hogy a tartalmak szélesebb körben hozzáférhetővé váljanak. Olyan szabályokat is tartalmaz, amelyek megkönnyítik a közkinccsé vált tartalom használatát. A szerzői jogok szempontjából jól működő és méltányos piac megteremtése érdekében szabályokat kell megállapítani a kiadványokhoz fűződő jogokra, a műveknek vagy más védelem alatt álló teljesítményeknek a felhasználók által feltöltött tartalmakat tároló és hozzáférhetővé tevő online szolgáltatók általi felhasználására, a szerzők és az előadóművészek szerződései átláthatóságára, illetve a szerzők és az előadóművészek díjazására vonatkozóan, továbbá létre kell hozni a szerzők és előadóművészek kizárólagos alapon átruházott jogai visszavonására szolgáló mechanizmust.

(4) Ez az irányelv az e téren jelenleg hatályos irányelvekben, különösen a 96/9/EK[1], a 2000/31/EK[2], a 2001/29/EK[3], a 2006/115/EK[4], a 2009/24/EK[5], a 2012/28/EU[6] és a 2014/26/EU[7] európai parlamenti és tanácsi irányelvben foglalt szabályokon alapul, és kiegészíti azokat.

(5) A kutatás, az innováció, az oktatás és a kulturális örökség védelme területén a digitális technológiák olyan újfajta felhasználási lehetőségeket kínálnak, amelyek nem tartoznak egyértelműen a kivételekre és korlátozásokra vonatkozó létező uniós szabályok hatálya alá. Ezenfelül a 96/9/EK, a 2001/29/EK és a 2009/24/EK irányelvben foglalt kivételek és korlátozások opcionális jellege kedvezőtlenül befolyásolhatja a belső piac működését az említett területeken. Ez különösen a határokon átnyúló felhasználási módokat érinti, amelyek egyre nagyobb jelentőséggel bírnak a digitális környezetben. Az új felhasználási módok fényében át kell értékelni az uniós jogban létező, a tudományos kutatás, az innováció, az oktatás és a kulturális örökség védelme szempontjából lényeges kivételeket és korlátozásokat. Szöveg- és adatbányászati technológiákra, a digitális környezetben történő oktatási szemléltetésre, és a kulturális örökség megőrzésére vonatkozó, kötelező erejű kivételeket és korlátozásokat kell bevezetni. Az uniós jogban létező kivételeket és korlátozásokat továbbra is alkalmazni kell, többek között a szöveg- és adatbányászatra, az oktatásra és a megőrzési tevékenységekre is, amennyiben azok nem korlátozzák az ezen irányelvben foglalt kötelező erejű kivételek vagy korlátozások hatályát, amelyeket a tagállamoknak nemzeti jogukban végre kell hajtaniuk. A 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelvet ezért módosítani kell.

(6) Az ezen irányelvben foglalt kivételek és korlátozások méltányos egyensúlyt hivatottak biztosítani egyrészről a szerzők és más jogosultak, másrészről a felhasználók jogai és érdekei között. Ezek kizárólag olyan különleges esetekben alkalmazhatók, amelyek nem sérelmesek a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények rendes felhasználására, és indokolatlanul nem károsítják a jogosultak jogos érdekeit.

---

1 Az Európai Parlament és a Tanács 1996. március 11-i 96/9/EK irányelve az adatbázisok jogi védelméről (HL L 77., 1996.3.27., 20. o.).

2 Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem egyes jogi vonatkozásairól (Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv) (HL L 178., 2000.7.17., 1. o.).

3 Az Európai Parlament és a Tanács 2001. május 22-i 2001/29/EK irányelve az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról (HL L 167., 2001.6.22., 10. o.).

4 Az Európai Parlament és a Tanács 2006. december 12-i 2006/115/EK irányelve a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról (HL L 376., 2006.12.27., 28. o.).

5 Az Európai Parlament és a Tanács 2009. április 23-i 2009/24/EK irányelve a számítógépi programok jogi védelméről (HL L 111., 2009.5.5., 16. o.).

6 Az Európai Parlament és a Tanács 2012. október 25-i 2012/28/EU irányelve az árva művek egyes megengedett felhasználási módjairól (HL L 299., 2012.10.27., 5. o.).

7 Az Európai Parlament és a Tanács 2014. február 26-i 2014/26/EU irányelve a szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó közös jogkezelésről és a zeneművek belső piacon történő online felhasználásának több területre kiterjedő hatályú engedélyezéséről (HL L 84., 2014.3.20., 72. o.).

(7) A műszaki intézkedések 2001/29/EK irányelvben előírt védelme továbbra is elengedhetetlen az uniós jog alapján a szerzőket és egyéb jogosultakat megillető jogok védelméhez és tényleges gyakorlásához. Ezt a védelmet változatlanul fenn kell tartani, de egyúttal gondoskodni kell arról is, hogy a műszaki intézkedések alkalmazása ne akadályozza meg az ezen irányelvben meghatározott kivételek és korlátozások érvényesülését. A jogosultak számára lehetővé kell tenni, hogy ennek érdekében önkéntes intézkedéseket hozzanak. A jogosultak számára továbbra is lehetővé kell tenni, hogy szabadon megválasszák, hogy melyek azok a megfelelő eszközök, amelyek lehetővé teszik az ezen irányelvben foglalt kivételek és korlátozások kedvezményezettjei számára, hogy azokkal éljenek. Önkéntes intézkedések hiányában a tagállamoknak a 2001/29/EK irányelv 6. cikke (4) bekezdésének első albekezdése szerint kell megtenniük a megfelelő intézkedéseket, beleértve azokat az eseteket is, amikor a műveket és más védelem alatt álló teljesítményeket lekérhető szolgáltatásokon keresztül teszik a nyilvánosság számára hozzáférhetővé.

(8) Az új technológiák lehetőséget kínálnak az információk, például szövegek, hangok, képek vagy egyéb adatok digitális formában történő, automatizált számítógépes elemzésére, közismert nevén szöveg- és adatbányászatra. A szöveg- és adatbányászat nagy mennyiségű információ feldolgozását teszi lehetővé új ismeretek megszerzése és új tendenciák felfedezése érdekében. A szöveg- és adatbányászati technológiák már az egész digitális gazdaságban elterjedtek, széles körű egyetértés van azonban a tekintetben, hogy a szöveg- és adatbányászat különösen hasznos lehet a kutatói társadalom számára, és ezáltal támogathatja az innovációt. Ezek a technológiák az egyetemeknek és más kutatóhelyeknek kedveznek, továbbá a kulturális örökségvédelmi intézményeknek, mivel utóbbiak esetében szintén előfordulhat, hogy fő tevékenységeikkel összefüggésben kutatásokat végeznek. Az Unióban viszont az ilyen szervezetek és intézmények jogbizonytalansággal szembesülnek, mivel nem világos, hogy milyen mértékben végezhetnek szöveg- és adatbányászatot a különböző tartalmakban. Bizonyos esetekben a szöveg- és adatbányászat szerzői jogi védelem, vagy az adatbázisok sui generis jogának védelme, vagy mindkét védelem alatt álló cselekményeket, különösen művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények többszörözését, az adatbázis tartalmának kimásolását vagy mindkettőt is magában foglalhatja, ami például akkor történik, amikor az adatokat a szöveg- és adatbányászat során normalizálják. Ha nem alkalmazandó kivétel vagy korlátozás, e cselekmények végrehajtásához a jogosultak engedélyére van szükség.

(9) A szöveg- és adatbányászat végezhető a szerzői jogi védelem alatt nem álló puszta tények vagy adatok vonatkozásában is, és ilyen esetben a szerzői jogi szabályozás értelmében nincs szükség engedélyre. Előfordulhat olyan szöveg- és adatbányászat is, amely nem jár többszörözési cselekménnyel, vagy amely esetében a többszörözési cselekmény a 2001/29/EK irányelv 5. cikkének (1) bekezdése szerinti időleges többszörözési cselekményekre vonatkozó, kötelező erejű kivétel hatálya alá tartozik, amely kivételt változatlanul alkalmazni kell az olyan szöveg- és adatbányászati technikákra, amelyek nem járnak a kivétel hatályán kívül eső másolatkészítéssel.

(10) Az uniós jog rendelkezik bizonyos, tudományos kutatási célú felhasználási módokra kiterjedő kivételekről és korlátozásokról, amelyek szöveg- és adatbányászati cselekményekre is alkalmazhatók. E kivételek és korlátozások azonban opcionálisak, és nem igazodnak teljes mértékben a tudományos kutatásban alkalmazott technológiák használatához. Ezenfelül még ha a kutatók jogszerűen is férnek hozzá a tartalomhoz, például kiadványra való előfizetés vagy nyílt hozzáférést biztosító engedély alapján, előfordulhat, hogy engedélyük nem terjed ki a szöveg- és adatbányászatra. Mivel a kutatás terén egyre nagyobb mértékben támaszkodnak digitális technológiákra, fennáll a veszélye annak, hogy romlani fog az Unió versenyhelyzete kutatási térségként, hacsak nem születnek intézkedések a szöveg- és adatbányászattal kapcsolatos jogbizonytalanság orvoslására.

(11) A szöveg- és adatbányászattal kapcsolatos jogbizonytalanság felszámolása érdekében az egyetemek és a kutatóhelyek, valamint a kulturális örökségvédelmi intézmények számára kötelező erejű kivételről kell rendelkezni a kizárólagos többszörözési jog és az adatbázisból való kimásolás megakadályozásának joga alól. A jelenlegi uniós kutatáspolitikával összhangban, amely ösztönzi az egyetemek és kutatási intézmények magánszektorral való együttműködését, a kutatóhelyekre akkor is kell, hogy vonatkozzon az említett kivétel, amikor kutatási tevékenységeiket a köz- és magánszféra közötti partnerségek keretében végzik. Míg a kutatóhelyeknek és a kulturális örökségvédelmi intézményeknek továbbra is az említett kivétel kedvezményezettjeinek kell maradniuk, lehetővé kell tenni számukra, hogy magánszektorbeli partnereikre hagyatkozzanak a szöveg- és adatbányászat - többek között technológiai eszközeik használatával történő - elvégzése tekintetében.

(12) Az Unió-szerte működő kutatóhelyek különféle szervezeteket foglalnak magukban, amelyek elsődlegesen tudományos kutatásokat végeznek, vagy a kutatások mellett oktatási szolgáltatásokat is nyújtanak. A „tudományos kutatás” fogalmát ezen irányelv értelmében akként kell értelmezni, hogy az kiterjed mind a természettudományokra, mind a bölcsészettudományokra. E szervezetek sokfélesége miatt fontos, hogy egyetértés legyen a kutatóhely fogalmát illetően. Ide kell, hogy tartozzanak például az egyetemek vagy más felsőoktatási intézmények és azok könyvtárai mellett az olyan szervezetek is, mint a kutatóintézetek és a kutatást végző kórházak. A különböző tagállamokban működő kutatóhelyek eltérő jogi formájuk és felépítésük ellenére rendszerint rendelkeznek azzal a közös vonással, hogy nonprofit alapon vagy államilag elismert, közérdekű célért tevékenykednek. E közérdekű célt tükrözheti például a közfinanszírozás, illetve a nemzeti jogszabályokban vagy közbeszerzési szerződésekben foglalt rendelkezések. Ezen irányelv alkalmazásában azonban nem tekinthetők kutatóhelynek azok a szervezetek, amelyek felett vállalkozások olyan döntő befolyást gyakorolnak, ami lehetővé teszi e vállalkozások számára, hogy ellenőrzést gyakoroljanak a strukturális felépítésből - például részvényesi vagy tagi minőségükön keresztül - adódóan, aminek köszönhetően kedvezőbben férhetnek hozzá a kutatás eredményeihez.

(13) A kulturális örökségvédelmi intézmények fogalma alatt a nyilvánosan hozzáférhető könyvtárakat és múzeumokat - függetlenül az állandó gyűjteményükben tartott művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények típusától -, továbbá a levéltárakat és a mozgóképörökség- vagy hangzóörökség-védelmi intézményeket kell érteni. A kulturális örökségvédelmi intézmények fogalma emellett magában kell, hogy foglalja többek között a nemzeti könyvtárakat és a nemzeti levéltárakat, valamint - az archívumaik és a nyilvánosan hozzáférhető könyvtáraik tekintetében - az oktatási intézményeket, a kutatóhelyeket és a közszolgálati műsorszolgáltató szervezeteket is.

(14) A kutatóhelyeknek és a kulturális örökségvédelmi intézményeknek - beleértve az azokhoz kapcsolódó személyeket is - az általuk jogszerűen hozzáférhető tartalmak tekintetében a szöveg- és adatbányászattal kapcsolatos kivétel hatálya alá kell tartozniuk. A jogszerű hozzáférést úgy kell értelmezni, hogy az magában foglalja a tartalomhoz való hozzáférést nyílt hozzáférés alapján, vagy a jogosultak és a kutatóhelyek vagy kulturális örökségvédelmi intézmények közötti szerződéses megállapodásokon keresztül (például előfizetésekkel), vagy más jogszerű módokon. Például a kutatóhelyek vagy a kulturális örökségvédelmi intézmények által fizetett előfizetések esetében a hozzájuk kapcsolódó és ezen előfizetések alá tartozó személyeket jogszerű hozzáféréssel rendelkezőnek kell tekinteni. A jogszerű hozzáférés magában kell, hogy foglalja az online szabadon elérhető tartalmakhoz való hozzáférést is.

(15) Előfordulhat, hogy a kutatóhelyeknek és a kulturális örökségvédelmi intézményeknek bizonyos esetekben - például a tudományos kutatási eredmények utólagos ellenőrzése céljából - meg kell őrizniük a szöveg- és adatbányászat céljából biztosított kivétel keretében készített másolatokat. Ilyen esetekben a másolatokat biztonságos környezetben kell tárolni. A tagállamok az érdekelt felekkel folytatott egyeztetéseket követően nemzeti szinten további különös rendelkezésekről határozhatnak a másolatok megőrzésére vonatkozóan, beleértve az ilyen másolatok megőrzésével megbízott megbízható szervezetek kijelölésének lehetőségét is. Annak érdekében, hogy a kivétel alkalmazását indokolatlanul ne korlátozzák, e rendelkezéseknek arányosnak kell lenniük, és a másolatok biztonságos megőrzéséhez és a jogosulatlan felhasználás megelőzéséhez szükséges mértékre kell korlátozódniuk. A szöveg- és adatbányászattól eltérő tudományos kutatás - például tudományos szakértői értékelés és közös kutatás - céljára való felhasználás adott esetben továbbra is a 2001/29/EK irányelv 5. cikke (3) bekezdésének *a)* pontjában foglalt kivétel vagy korlátozás hatálya alá kell, hogy tartozzon.

(16) A műveiket vagy más védelem alatt álló teljesítményeiket érintő hozzáférési kérelmek és letöltések esetlegesen nagy számára tekintettel a jogosultaknak meg kell engedni, hogy intézkedéseket tegyenek, ha fennáll a kockázata annak, hogy a rendszerük vagy adatbázisuk biztonsága vagy sértetlensége veszélybe kerül. Ezeket az intézkedéseket például annak biztosítására lehetne felhasználni, hogy csak a jogszerű hozzáféréssel rendelkező személyek férhessenek hozzá a jogosultak adataihoz, többek között IP-cím-érvényesítéssel vagy felhasználóhitelesítéssel. Az ilyen intézkedéseknek a felmerülő kockázatokkal arányosaknak kell maradniuk, nem haladhatják meg a rendszer biztonságának és sértetlenségének biztosításához szükséges mértéket, és nem áshatják alá a kivétel tényleges alkalmazását.

(17) A kivétel jellegére és hatályára tekintettel, amely a tudományos kutatást végző szervezetekre korlátozódik, az e kivétel által a jogosultaknak okozott esetleges kár minimális lenne. A tagállamok ezért nem rendelkezhetnek a jogosultak díjazásáról az ezen irányelvben bevezetett szöveg- és adatbányászati kivételeken alapuló felhasználásért.

(18) A tudományos kutatásban betöltött jelentős szerepükön túl a szöveg- és adatbányászati technikákat mind magánszervezetek, mind közjogi szervezetek széles körben alkalmazzák nagy mennyiségű adatok elemzésére, különböző területeken és különböző célokból, többek között kormányzati szolgáltatások, összetett üzleti döntések, valamint új alkalmazások vagy technológiák kifejlesztése céljából. A jogosultaknak továbbra is lehetőséget kell biztosítani arra, hogy műveiknek és más védelem alatt álló teljesítményeiknek az ezen irányelvben foglalt, a tudományos kutatási céllal végzett szöveg- és adatbányászatra vonatkozó kötelező erejű kivétel, valamint a 2001/29/EK irányelvben foglalt létező kivételek és korlátozások hatályán kívül eső felhasználását engedélyezzék. Ugyanakkor figyelembe kell venni azt a tényt, hogy a szöveg- és adatbányászat felhasználói jogbizonytalansággal szembesülhetnek azzal kapcsolatban, hogy a szöveg- és adatbányászat céljából végzett többszörözést és kimásolást szabad-e jogszerűen hozzáfért műveken vagy más védelem alatt álló teljesítményeken elvégezni, különösen akkor, ha a technikai eljárás céljából végzett többszörözés vagy kimásolás adott esetben nem felel meg az időleges többszörözési cselekményekre vonatkozó, a 2001/29/EK irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében foglalt létező kivétel valamennyi feltételének. Annak érdekében, hogy ezekben az esetekben fokozódjon a jogbiztonság, és az innováció ösztönzést kapjon a magánszektorban is, ennek az irányelvnek bizonyos feltételek mellett kivételt vagy korlátozást kell előírnia a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények többszörözésére és kimásolására vonatkozóan szöveg- és adatbányászat céljából, és lehetővé kell tennie, hogy a másolatok a szöveg- és adatbányászat céljából szükséges ideig megőrizhetők legyenek.

E kivétel vagy korlátozás csak akkor kell, hogy alkalmazandó legyen, ha a műhöz vagy más védelem alatt álló teljesítményhez a kedvezményezett jogszerűen fért hozzá, beleértve azt az esetet is, amikor azt az interneten a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tették, és amennyiben a jogosultak nem tartják fenn megfelelő módon a jogokat a szöveg- és adatbányászat céljából végzett többszörözésre és kimásolásra Az interneten nyilvánosan hozzáférhetővé tett tartalom esetében az említett jogok fenntartása csak géppel olvasható módszer használata esetén tekinthető megfelelőnek, beleértve a metaadatokat és a weboldal vagy szolgáltatás feltételeit is. A jogok szöveg- és adatbányászat céljából való fenntartása nem érintheti az egyéb felhasználásokat. Más esetekben helyénvaló lehet a jogokat más módon, például szerződéses megállapodás vagy egyoldalú nyilatkozat útján fenntartani. A jogosultak számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy intézkedéseket alkalmazzanak annak érdekében, hogy fenntartásaikat tiszteletben tartsák. Ez a kivétel vagy korlátozás érintetlenül kell, hogy hagyja az ebben az irányelvben foglalt, tudományos kutatási céllal végzett szöveg- és adatbányászatra vonatkozó kötelező erejű kivételt, valamint az időleges többszörözési cselekményekre vonatkozó, a 2001/29/EK irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében foglalt létező kivételt.

(19) A 2001/29/EK irányelv 5. cikke (3) bekezdésének *a)* pontja értelmében a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy kivételt vagy korlátozást vezessenek be a művekre vagy más védelem alatt álló teljesítményekre vonatkozó többszörözés és nyilvánossághoz közvetítés joga alól, valamint a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel azon joga alól, amely esetben a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg. Emellett a 96/9/EK irányelv 6. cikke (2) bekezdésének *b)* pontja és 9. cikkének *b)* pontja oktatási szemléltetés céljából megengedi az adatbázisok használatát és tartalmuk jelentős részének kimásolását. Digitális felhasználási módok esetében nem egyértelmű e kivételek vagy korlátozások hatálya. Emellett az sem világos, hogy e kivételek vagy korlátozások az online oktatásra és a távoktatásra is kiterjednek-e. Emellett a hatályos jogi keret nem tartalmaz rendelkezéseket a határokon átnyúló hatályról. Ezek a körülmények akadályozhatják a digitálisan támogatott oktatási tevékenységek és a távoktatás fejlődését. Ezért új, kötelező erejű kivétel vagy korlátozás bevezetésére van szükség annak érdekében, hogy az oktatási intézmények teljes jogbiztonságban használhassanak fel műveket vagy más védelem alatt álló teljesítményeket digitális - akár online és határokon átnyúló - oktatási tevékenységeikhez.

(20) Míg a távoktatási és a határokon átnyúló oktatási programok többnyire a felsőoktatásban jellemzőek, addig a digitális eszközök és anyagok az oktatás minden szintjén egyre elterjedtebbé válnak, különösen a tanulási élmény javítása és gazdagítása érdekében. Az ezen irányelvben biztosított kivétel vagy korlátozás ezért várhatóan előnyös lesz a tagállamokban elismert, többek között az alapfokú, középfokú, szakképző és felsőfokú oktatásban közreműködő minden oktatási intézmény számára. A kivétel vagy korlátozás csak olyan mértékben alkalmazandó, amennyiben a felhasználásokat az adott oktatási tevékenység nem kereskedelmi jellegű célja indokolja. Az oktatási intézmény szervezeti felépítése és finanszírozásának módja nem lehet döntő tényező a tevékenység nem kereskedelmi jellegének megállapítása szempontjából.

(21) Az oktatási szemléltetés kizárólagos céljából ezen irányelvben foglalt kivételnek vagy korlátozásnak a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények digitális felhasználási módjaira, az oktatás - többek között az oktatási tevékenységek - támogatására, gazdagítására vagy kiegészítésére való felhasználására kell kiterjednie. A számítógépi programnak a kivétel vagy korlátozás értelmében megengedett terjesztése a számítógépi programok digitális továbbítására kell, hogy korlátozódjon. A szemléltetés fogalma a legtöbb esetben ezért csak a művek részeinek vagy kivonatainak használatára vonatkozna, ami nem helyettesítheti az elsősorban az oktatási piacra szánt anyagok vásárlását. A kivétel vagy korlátozás végrehajtása során a tagállamok a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények különböző típusai tekintetében kiegyensúlyozott módon meghatározhatják, hogy a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények mekkora hányada használható fel az oktatási szemléltetés kizárólagos céljából. A kivétel vagy a korlátozás alapján megengedett felhasználást úgy kell értelmezni, hogy az oktatási szemléltetéssel összefüggésben a fogyatékossággal élő személyek akadálymentességgel kapcsolatos különleges igényeire is kiterjedjen.

(22) Az ezen irányelvben foglalt, kizárólag oktatási szemléltetési célú felhasználásra vonatkozó kivétel vagy korlátozás alapján a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények kizárólag az oktatási intézmények felelősségi körében végzett oktatási és tanulási tevékenységekkel (ideértve az oktatási intézmény helyiségein kívül - például múzeumban, könyvtárban vagy egyéb kulturális örökségvédelmi intézményben - megvalósuló vizsgákat, illetve oktatási tevékenységet is) összefüggésben, és az e tevékenységekhez szükséges mértékben használhatók fel. A kivétel vagy korlátozás hatályának ki kell terjednie a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények mind az osztálytermekben, mind más helyszíneken digitális módon - például elektronikus táblák vagy az internethez kapcsolható digitális eszközök segítségével - történő felhasználására, valamint a biztonságos elektronikus környezetek révén - például online tanfolyamokkal vagy egy adott tanfolyamot kiegészítő tananyagokhoz való hozzáféréssel kapcsolatban - távolról végzett felhasználásra. A biztonságos elektronikus környezet fogalma alatt olyan digitális oktatási és tanulási környezetet kell érteni, amelyhez a hozzáférés az oktatási intézmény tanáraira és a tanulási programban megfelelő hitelesítési eljárások révén - így különösen jelszó-alapú hitelesítéssel - részt vevő tanulókra vagy hallgatókra korlátozódik.

(23) Számos tagállamban vannak a 2001/29/EK irányelvben foglalt kivétel vagy korlátozás végrehajtásán vagy további felhasználási módokra vonatkozó felhasználási szerződéseken alapuló intézkedések, amelyek a művek és más védelem alatt álló teljesítmények oktatási célú felhasználását hivatottak megkönnyíteni. Ezek az intézkedések rendszerint az oktatási intézmények igényeinek és az oktatás különböző szintjeinek figyelembevételével lettek kidolgozva. Az új, kötelező erejű kivétel vagy korlátozás hatályát a digitális felhasználási módokkal és határokon átnyúló oktatási tevékenységekkel összefüggésben ugyan feltétlenül harmonizálni kell, a végrehajtást szolgáló szabályozás azonban tagállamonként eltérő lehet, amennyiben nem akadályozza a kivétel vagy korlátozás tényleges alkalmazását vagy a határokon átnyúló felhasználást. A tagállamok számára például továbbra is lehetővé kell tenni annak előírását, hogy a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények felhasználásának tiszteletben kell tartania a szerzők és előadóművészek személyhez fűződő jogait. A tagállamok így a nemzeti szinten elfogadott, meglévő intézkedésekre építhetnek. Ennek értelmében a tagállamok dönthetnek különösen úgy, hogy a kivétel vagy korlátozás alkalmazását részben vagy egészen a legalább a kivétel vagy korlátozás alapján megengedett felhasználási módokra vonatkozó, megfelelő felhasználási engedélyek rendelkezésre állásától teszik függővé. A tagállamoknak biztosítaniuk kell azt, hogy amennyiben a felhasználási engedélyek csak részben vonatkoznak a kivétel vagy korlátozás értelmében megengedett felhasználásokra, minden egyéb felhasználásra továbbra is vonatkozzon a kivétel vagy a korlátozás.

A tagállamok ezzel a mechanizmussal például elsőbbséget biztosíthatnak az elsősorban az oktatási piacra szánt anyagokra, vagy a kottákra vonatkozó felhasználási engedélyeknek. Annak elkerülése érdekében, hogy az oktatási intézmények számára ne járjon jogbizonytalansággal vagy adminisztratív terhekkel az, hogy a kivétel alkalmazása a felhasználási engedélyek rendelkezésre állásától függ, az e megközelítést követő tagállamoknak konkrét intézkedéseket kell tenniük annak biztosítása érdekében, hogy a művek és más védelem alatt álló teljesítmények oktatási szemléltetés céljából történő digitális felhasználását lehetővé tevő engedélyezési rendszerek könnyen hozzáférhetőek legyenek, az oktatási intézmények pedig tudjanak a létezésükről. Az ilyen engedélyezési rendszereknek meg kell felelniük az oktatási intézmények igényeinek. A meglévő engedélyezési rendszerek láthatóságának biztosítására szolgáló tájékoztatási eszközöket is ki lehetne fejleszteni. Az ilyen rendszerek például közös jogkezelésen vagy kiterjesztett közös jogkezelésen alapulhatnának, annak elkerülése érdekében, hogy az oktatási intézményeknek egyenként kelljen tárgyalniuk a jogosultakkal. A jogbiztonság biztosítása érdekében a tagállamoknak pontosan meg kell határozniuk, hogy e kivétel keretében az oktatási intézmény milyen feltételek mellett használhatja fel a védelem alatt álló műveket vagy más védelem alatt álló teljesítményeket, illetve fordítva, mikor kell engedélyezési rendszer szerint eljárnia.

(24) A tagállamok számára továbbra is biztosítani kell annak lehetőségét, hogy előírhassák, hogy a jogosultak méltányos díjazásban részesüljenek az ezen irányelvben foglalt oktatási szemléltetésre vonatkozó kivétel vagy korlátozás hatálya alá tartozó műveik vagy más védelem alatt álló teljesítményük digitális felhasználásáért. A méltányos díjazás szintjének meghatározásakor megfelelően figyelembe kell venni többek között a tagállamok oktatási célkitűzéseit és a jogosultakat érő kárt. Azoknak a tagállamoknak, amelyek úgy döntenek, hogy méltányos díjazásról gondoskodnak, ösztönözniük kell olyan rendszerek alkalmazását, amelyek nem teremtenek adminisztratív terhet az oktatási intézmények számára.

(25) A kulturális örökségvédelmi intézmények feladata, hogy gyűjteményüket megőrizzék a jövő nemzedékek számára. Előfordulhat, hogy a kulturális örökségvédelmi intézmény gyűjteményében lévő mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény megőrzéséhez annak többszörözésére, ebből kifolyólag pedig a jogosultak engedélyére van szükség. A digitális technológiák új megoldásokat kínálnak a gyűjteményekben tárolt örökség megőrzésére, de egyúttal új kihívásokat is támasztanak. Ezekre az új kihívásokra figyelemmel ki kell igazítani a hatályos jogi keretet úgy, hogy kötelező erejű kivételről kell rendelkezni a többszörözési jog alól az ilyen intézmények általi megőrzési cselekmények lehetővé tétele érdekében.

(26) A tagállamokban a kulturális örökségvédelmi intézmények által megőrzés céljából végrehajtott többszörözési cselekményeket illetően létező különböző megközelítések akadályozzák a belső piacon ezen intézmények határokon átnyúló együttműködését, a megőrzési módszerek egymás közti megosztását, valamint a határokon átnyúló megőrzési hálózatok általuk történő létrehozását, aminek következtében nem lesz hatékony az erőforrásfelhasználás. Ez negatív hatással lehet a kulturális örökség megőrzésére.

(27) A tagállamoknak ezért olyan kivételről kell gondoskodniuk, amely alapján a kulturális örökségvédelmi intézmények megőrzés céljából, például technológiai avulás, az eredeti hordozóanyagok romlása miatt vagy az ilyen művek és más védelem alatt álló teljesítmények biztosítása céljából többszörözhetik a gyűjteményük állandó részét képező műveket és más védelem alatt álló teljesítményeket. Ennek a kivételnek lehetővé kell tennie, hogy a mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény élettartama során bármikor másolatok készüljenek a megfelelő eszközzel, módszerrel vagy technológiával, bármilyen formátumban vagy hordozóanyagon, kellő számban, és olyan mértékben, amelyre a megőrzés céljából szükség van. A kulturális örökségvédelmi intézmények által a művek és más védelem alatt álló teljesítmények tartós gyűjteményükben történő megőrzésétől eltérő célból végzett többszörözése továbbra is a jogosultak engedélyéhez kötött, kivéve, ha ezt az uniós jog által előírt más kivételek vagy korlátozások lehetővé teszik.

(28) A kulturális örökségvédelmi intézmények nem feltétlenül rendelkeznek technikai eszközökkel vagy szakértelemmel a gyűjteményeik megőrzéséhez szükséges tevékenységek elvégzéséhez, különösen a digitális környezetben, ezért e célból más kulturális intézmények és harmadik felek segítségét is igénybe vehetik. Az ezen irányelvben foglalt, megőrzési célra vonatkozó kivétel keretében a kulturális örökségvédelmi intézmények számára lehetővé kell tenni, hogy a másolatkészítéshez a nevükben és a felelősségi körükben eljáró harmadik felekre hagyatkozzanak, beleértve a más tagállamban székhellyel rendelkező feleket is.

(29) Ezen irányelv alkalmazásában a művek és más védelem alatt álló teljesítmények akkor képezik a kulturális örökségvédelmi intézmény gyűjteményének állandó részét, ha az ilyen művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények példányai ezen intézmények tulajdonában vagy állandó jelleggel birtokában vannak, például tulajdonjog átruházása, felhasználási szerződés, kötelespéldány biztosításának kötelezettsége vagy állandó letétkezelési megállapodások alapján.

(30) A kulturális örökségvédelmi intézmények számára világosabb keretet kell biztosítani az olyan művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények- többek között határokon átnyúló - digitalizálásához és terjesztéséhez, amelyek ezen irányelv alkalmazásában kereskedelmi forgalomban nem kapható műveknek vagy más védelem alatt álló teljesítményeknek minősülnek. A kereskedelmi forgalomban nem kapható művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények gyűjteményeinek sajátos jellemzői, csakúgy mint a tömeges digitalizálási projektekbe bevont művek és más teljesítmények nagy száma miatt azonban rendkívül nehéznek bizonyulhat az egyes jogosultak előzetes engedélyének beszerzése. Ez visszavezethető például a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények korára, korlátozott üzleti értékére vagy arra, hogy sosem szánták őket kereskedelmi célra, vagy hogy soha nem kerültek kereskedelmi hasznosításra. Minderre tekintettel gondoskodni kell olyan intézkedésekről, amelyek megkönnyítik a kulturális örökségvédelmi intézmények állandó gyűjteményében lévő, kereskedelmi forgalomban nem kapható művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények bizonyos felhasználásait.

(31) Minden tagállam rendelkezésére kell állnia olyan jogi mechanizmusoknak, amelyek lehetővé teszik, hogy a releváns és kellően reprezentatív közös jogkezelő szervezetek által kulturális örökségvédelmi intézmények számára adott, kereskedelmi forgalomban nem kapható művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények bizonyos felhasználásaira vonatkozó engedélyek azon jogosultak jogaira is vonatkozzanak, amelyek e tekintetben nem bíztak meg egy reprezentatív közös jogkezelő szervezetet. Ez az irányelv lehetővé kell, hogy tegye, hogy az ilyen felhasználási engedélyek hatálya valamennyi tagállamra kiterjedjen.

(32) Előfordulhat, hogy az ezen irányelv által bevezetett, kereskedelmi forgalomban nem kapható művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények közös jogkezelésben történő engedélyezésére vonatkozó rendelkezések nem jelentenek megoldást minden olyan esetre, amikor a kulturális örökségvédelmi intézmények nehézségekbe ütköznek az összes, a kereskedelmi forgalomban nem kapható művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények felhasználásához szükséges engedély jogosultaktól történő megszerzése során. Ilyen eset lehet például az, amikor a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények bizonyos típusa esetében nincs közös jogkezelési gyakorlat, vagy amikor az érintett közös jogkezelő szervezet az érintett jogosultak és jogok kategóriája tekintetében nem kellően reprezentatív jellegű. Ilyen esetekben a kulturális örökségvédelmi intézmények számára lehetővé kell tenni, hogy a kereskedelmi forgalomban nem kapható, a gyűjteményük állandó részét képező műveket vagy más védelem alatt álló teljesítményeket valamennyi tagállamban online hozzáférhetővé tegyék a szerzői jogi és szomszédos jogi harmonizált kivétel vagy korlátozás alapján. Fontos, hogy e kivétel vagy korlátozás alapján csak akkor kerüljön sor felhasználásra, ha bizonyos feltételek teljesülnek, különösen az engedélyezési megoldások rendelkezésre állása tekintetében. Az engedély feltételeiről szóló megállapodás hiánya nem értelmezendő az engedélyezési megoldások elérhetőségének hiányaként.

(33) A tagállamok az ezen irányelvben meghatározott kereteken belül rugalmasan, jogi hagyományaiknak, gyakorlataiknak és körülményeiknek megfelelően választhatják ki a konkrét engedélyezési mechanizmust - mint például a kiterjesztett közös jogkezelést vagy a képviselet vélelmét -, amelyet a kereskedelmi forgalomban nem kapható művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények kulturális örökségvédelmi intézmények általi felhasználása céljából hoznak létre. A tagállamok számára rugalmasságot kell biztosítani abban is, hogy hogyan határozzák meg a közös jogkezelő szervezetek kellően reprezentatív jellegére vonatkozó követelményeket, feltéve, hogy ez az adott típusú művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények olyan jogosultjainak jelentős számán alapul, akik felhatalmazást adtak az adott felhasználási mód engedélyezésére. A tagállamok szabadon állapíthatnak meg konkrét szabályokat azokra az esetekre, amikor egynél több közös jogkezelő szervezet minősül reprezentatívnak az adott művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények tekintetében, például együttesen megadott engedélyek vagy az érintett szervezetek közötti megállapodás előírásával.

(34) Ezen engedélyezési mechanizmusok szempontjából fontos a szigorú és megfelelően működő közös jogkezelési rendszer. A 2014/26/EU irányelv ilyen rendszerről rendelkezik, amely rendszer különösen a felelősségteljes irányításra, az átláthatóságra és a jelentéstételre vonatkozó szabályokat tartalmaz, valamint az egyes jogosultaknak járó összegek rendszeres, gondos és pontos elosztását és kifizetését foglalja magában.

(35) Megfelelő biztosítékokat kell nyújtani valamennyi jogosult számára, akiknek lehetőséget kell adni arra, hogy kizárják az engedélyezési mechanizmusok, valamint az ezen irányelv által a kereskedelmi forgalomban nem kapható művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények felhasználása tekintetében bevezetett kivétel vagy korlátozás alkalmazását valamennyi művükre vagy más védelem alatt álló teljesítményükre vonatkozóan, az összes engedélyre vagy a kivétel vagy korlátozás hatálya alá eső összes felhasználásra vonatkozóan, egyes művekre vagy más védelem alatt álló teljesítményekre vonatkozóan, vagy meghatározott engedélyekre vagy a kivétel vagy a korlátozás hatálya alá eső meghatározott felhasználásokra vonatkozóan, bármikor az engedély vagy a kivétel vagy korlátozás hatálya alá eső felhasználások időtartama előtt vagy alatt. Az ezen engedélyezési mechanizmusokat szabályozó feltételek nem érinthetik a mechanizmusok gyakorlati jelentőségét a kulturális örökségvédelmi intézmények számára. Fontos, hogy amikor a jogosult kizárja az ilyen mechanizmusok vagy ilyen kivétel vagy korlátozás alkalmazását egy vagy több műre vagy más védelem alatt álló teljesítményre vonatkozóan, minden folyamatban lévő felhasználás észszerű időn belül megszűnjön, és ha közös jogkezelésben adott engedély alapján kerül sor a felhasználásra, akkor a közös jogkezelő szervezet a tájékoztatását követően ne adjon ki a kérdéses felhasználásokra vonatkozó engedélyeket. A jogosultak általi ilyen jellegű kizárás nem érintheti azon jogukat, hogy az engedély hatálya alá tartozó műveik vagy más védelem alatt álló teljesítményük tényleges felhasználása után díjazásban részesüljenek.

(36) Ez az irányelv nem érinti a tagállamok azon lehetőségét, hogy meghatározzák, ki felelős azért, hogy a kereskedelmi forgalomban nem kapható művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények engedélyezése és azok felhasználása megfeleljen az ebben az irányelvben meghatározott feltételeknek, és azért, hogy az érintett felek megfeleljenek az említett engedélyek feltételeinek.

(37) A kulturális örökségvédelmi intézmények gyűjteményében lévő művek és más védelem alatt álló teljesítmények sokféleségére tekintettel fontos gondoskodni arról, hogy az ezen irányelvben foglalt engedélyezési mechanizmusok, valamint kivétel vagy korlátozás a különféle művek és más védelem alatt álló teljesítmények, így fényképek, számítógépi programok, hangfelvételek, audiovizuális művek és egyedi műalkotások esetében rendelkezésre álljanak, és a gyakorlatban használhatók legyenek, akkor is, ha azok soha nem kerültek kereskedelmi forgalomba. A kereskedelmi forgalomba soha nem került művek lehetnek poszterek, szórólapok, frontújságok vagy amatőr audiovizuális művek, valamint kiadatlan művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények, az egyéb alkalmazandó jogi korlátozások, például a személyhez fűződő jogokra vonatkozó nemzeti szabályok sérelme nélkül. Ha egy mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény hozzáférhető valamilyen egyéb változatban - például irodalmi művek esetén későbbi kiadásban vagy filmművészeti alkotások esetén alternatív vágásban - vagy egyéb megjelenési formában - például ugyanazon mű digitális és nyomtatott formátumban -, akkor az nem tekinthető kereskedelmi forgalomban nem kapható műnek vagy más védelem alatt álló teljesítménynek. Ezzel szemben az átdolgozások, például irodalmi művek egyéb nyelvi verziói vagy audiovizuális feldolgozása kereskedelmi forgalomban való rendelkezésre állása nem zárja ki, hogy egy mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény egy adott nyelven kereskedelmi forgalomban nem kaphatónak minősüljön. A különböző típusú művek és más védelem alatt álló teljesítmények közzététel és terjesztés szempontjából meglévő sajátosságainak tükrözése és az említett mechanizmusok használhatóságának előmozdítása érdekében előfordulhat, hogy külön követelményeket és eljárásokat kell meghatározni az engedélyezési mechanizmusok gyakorlati alkalmazására vonatkozóan, például meg kell szabni, hogy a mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény első kereskedelmi forgalomba kerülésétől számítva mennyi időnek kell eltelnie. Helyénvaló tehát, hogy a tagállamok az ilyen követelmények és eljárások meghatározása során egyeztessenek a jogosultakkal, a kulturális örökségvédelmi intézményekkel és a közös jogkezelő szervezetekkel.

(38) Annak meghatározásakor, hogy egy mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény kereskedelmi forgalomban nem kaphatónak minősül-e, észszerű erőfeszítést kell tenni annak felmérése érdekében, hogy a szokásos kereskedelmi csatornákon keresztül a nyilvánosság rendelkezésére áll-e, figyelembe véve az adott műnek vagy más védelem alatt álló teljesítménynek, vagy a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények együttesének jellemzőit. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy szabadon határozhassák meg, hogy ki tartozik felelősséggel az észszerű erőfeszítés megtételéért. Az észszerű erőfeszítés nem kell, hogy idővel megismételt intézkedést foglaljon magában, de magában kell foglalnia minden olyan könnyen hozzáférhető bizonyíték figyelembevételét, amely a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények szokásos kereskedelmi csatornákon keresztüli várható hozzáférhetőségéről tanúskodik. A művek egyenkénti értékelését csak akkor kell megkövetelni, ha ez a releváns információk rendelkezésre állása, a kereskedelmi hozzáférhetőség valószínűsége és a várható tranzakciós költségek fényében észszerűnek tűnik. A mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény hozzáférhetőségének ellenőrzését általában a kulturális örökségvédelmi intézmény székhelye szerinti tagállamban kell elvégezni, kivéve, ha a határokon átnyúló ellenőrzés észszerűnek tekinthető, például ha könnyen hozzáférhető információ áll rendelkezésre arról, hogy egy irodalmi mű valamely nyelvi változatát először egy másik tagállamban tették közzé. Annak meghatározása, hogy bizonyos művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények együttese kereskedelmi forgalomban nem kaphatónak minősül-e, számos esetben arányos mechanizmussal, például mintavétellel megállapítható. Egy mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény korlátozott, például használt cikkeket áruló üzletben való hozzáférhetősége, illetve annak elméleti lehetősége, hogy beszerezhető egy műre vagy más védelem alatt álló teljesítményre vonatkozó engedély, nem tekinthető a nyilvánosság számára való, a szokásos kereskedelmi csatornákon keresztüli hozzáférhetőségnek.

(39) A nemzetközi udvariasság elve alapján indokolt, hogy a kereskedelmi forgalomban nem kapható művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények digitalizálására és terjesztésére vonatkozóan az ezen irányelvben biztosított engedélyezési mechanizmusok, valamint kivétel vagy korlátozás ne terjedjenek ki kereskedelmi forgalomban nem kapható művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények együttesére, amennyiben a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján feltételezhető, hogy ezek elsősorban harmadik országok műveiből vagy más védelem alatt álló teljesítményeiből állnak, kivéve, ha az érintett közös jogkezelő szervezet kellően reprezentatív a szóban forgó harmadik ország tekintetében, például képviseleti megállapodás útján. Ez az értékelés elvégezhető azon bizonyítékok alapján, amelyek a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények kereskedelmi forgalomban nem kapható voltának meghatározása érdekében tett észszerű erőfeszítést követően állnak rendelkezésre, és nem szükséges további bizonyítékokat keresni. A kereskedelmi forgalomban nem kapható művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények származásának egyenkénti értékelésére csak akkor van szükség, ha az a kereskedelmi hozzáférhetőség meghatározásához szükséges észszerű erőfeszítés megtételéhez is szükséges.

(40) A szerződő kulturális örökségvédelmi intézmények és közös jogkezelő szervezetek számára továbbra is lehetővé kell tenni, hogy szabadon állapodhassanak meg az engedély területi hatályáról - beleértve annak lehetőségét, hogy az valamennyi tagállamra kiterjedjen -, a felhasználási díjról, valamint a megengedett felhasználási módokról. Az ilyen engedély hatálya alá tartozó felhasználások nem irányulhatnak nyereségszerzésre, ideértve azt az esetet is, amikor a kulturális örökségvédelmi intézmény másolatokat terjeszt, például egy kiállításról szóló promóciós anyag esetében. Ugyanakkor mivel a kulturális örökségvédelmi intézmények gyűjteményeinek digitalizálása jelentős beruházást igényelhet, az ezen irányelvben foglalt mechanizmusok szerint megadott engedélyek nem zárhatják ki, hogy a kulturális örökségvédelmi intézmények fedezzék az engedély költségeit, valamint az engedély hatálya alá tartozó művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények digitalizálásával és terjesztésével járó kiadásokat.

(41) Megfelelő módon közzé kell tenni a kereskedelmi forgalomban nem kapható műveknek és más védelem alatt álló teljesítményeknek a kulturális örökségvédelmi intézmények által ezen irányelv alapján történő folyamatban lévő és jövőbeli felhasználásával, valamint a műveikre és más védelem alatt álló teljesítményükre szóló engedélyek vagy a kivétel vagy korlátozás alkalmazásának kizárására a jogosultak rendelkezésére álló intézkedésekkel kapcsolatos információkat, az engedély vagy adott esetben a kivétel vagy korlátozás alapján történő felhasználást megelőzően és annak során egyaránt. Ez a közzététel különösen akkor fontos, ha a belső piacon határokon átnyúló felhasználás történik. Ezért helyénvaló rendelkezni egy egységes, nyilvánosan hozzáférhető online portál létrehozásáról az Unió számára, hogy ezek az információk a felhasználás megkezdése előtt észszerű idővel nyilvánosságra hozhatók legyenek. E portálnak meg kell könnyítenie annak lehetőségét, hogy a jogosultak műveik vagy más védelem alatt álló teljesítményük tekintetében kizárják az engedélyek, vagy a kivételek vagy korlátozások alkalmazását. A 386/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet[1] alapján az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala bizonyos feladatokra és tevékenységekre kap megbízást, amelyeket saját költségvetési eszközeiből finanszíroz azzal a céllal, hogy megkönnyítse és támogassa a nemzeti hatóságok, a versenyszféra és az uniós intézmények tevékenységeit a szellemi tulajdonjogok megsértése elleni küzdelemben, beleértve azok megsértésének megelőzését is. Következésképpen az ilyen információkat hozzáférhetővé tevő portál létrehozását és üzemeltetését helyénvaló e Hivatalra bízni.

Az információknak a portálon történő közzététele mellett eseti alapon további megfelelő közzétételi intézkedésekre is szükség lehet az érintett jogosultak figyelmének felhívása érdekében, például további kommunikációs csatornák igénybevételével a szélesebb nyilvánosság elérése érdekében. A további közzétételi intézkedések szükségességének, jellegének és földrajzi hatályának a releváns kereskedelmi forgalomban nem kapható művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények jellemzőitől, az engedélyek feltételeitől vagy a kivétel vagy korlátozás hatálya alá tartozó felhasználás típusától, valamint a tagállamokban követett létező gyakorlatoktól kell függenie. A közzétételi intézkedéseknek hatékonyaknak kell lenniük, az egyes jogosultak egyéni tájékoztatásának szükségessége nélkül.

1 Az Európai Parlament és a Tanács 2012. április 19-i 386/2012/EU rendelete a Belső Piaci Harmonizációs Hivatalnak (védjegyek és formatervezési minták) a szellemi tulajdonjogok érvényesítésével kapcsolatos feladatokkal, ideértve a közszféra és a magánszektor képviselőinek a szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontjaként történő összehívásával való megbízásáról (HL L 129., 2012.5.16., 1. o.).

(42) Annak biztosítása érdekében, hogy a kereskedelmi forgalomban nem kapható művekre vagy más védelem alatt álló teljesítményekre vonatkozó, ebben az irányelvben meghatározott engedélyezési mechanizmusok relevánsak legyenek és jól működjenek, hogy a jogosultak megfelelő védelemben részesüljenek, hogy az engedélyeket megfelelő nyilvánosságot kapjanak, valamint hogy a jogbiztonság biztosított legyen a közös jogkezelő szervezetek reprezentatív jellege és a művek besorolása tekintetében, a tagállamoknak elő kell mozdítaniuk az érdekelt felekkel folytatott, ágazatspecifikus párbeszédet.

(43) A kulturális örökségvédelmi intézmények állandó gyűjteményének részét képező, kereskedelmi forgalomban nem kapható művekre vagy más védelem alatt álló teljesítményekre vonatkozó jogok közös jogkezelésben történő engedélyezésének megkönnyítésére irányulóan ebben az irányelvben rögzített intézkedések nem érinthetik e műveknek vagy más védelem alatt álló teljesítményeknek az uniós jog által előírt kivételek vagy korlátozások, illetve egyéb, kiterjesztett hatályú engedélyek értelmében történő felhasználását, amennyiben az ilyen engedély nem azon alapul, hogy az érintett művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények kereskedelmi forgalomban nem kapható műnek vagy más védelem alatt álló teljesítménynek minősülnek. Ezek az intézkedések nem érinthetik továbbá a kereskedelmi forgalomban nem kapható műveknek vagy más védelem alatt álló teljesítményeknek a közös jogkezelő szervezetek és a kulturális örökségvédelmi intézményektől eltérő felhasználók közötti engedélyek alapján történő felhasználására vonatkozó nemzeti mechanizmusokat.

(44) A kiterjesztett hatályú közös jogkezelés lehetővé teszi, hogy egy közös jogkezelő szervezet a jogosultak nevében közös engedélyező testületként engedélyt bocsásson ki, függetlenül attól, hogy a jogosultak megbízták-e ezzel a szervezetet. A mechanizmusokra épülő rendszerek, mint a kiterjesztett közös jogkezelés, a jogszabályon alapuló megbízás vagy a képviselet vélelmezése, számos tagállamban jól bevált gyakorlatnak minősülnek, és különböző területeken is alkalmazhatók lehetnek. A valamennyi fél számára jól működő szerzői jogi kerethez szükséges, hogy arányos jogi mechanizmusok álljanak rendelkezésre a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények engedélyezéséhez. A tagállamok számára ezért biztosítani kell, hogy olyan megoldásokra támaszkodhassanak, amelyek lehetővé teszik a közös jogkezelő szervezetek számára, hogy bizonyos felhasználási típusok esetében potenciálisan nagyszámú műre és más védelem alatt álló teljesítményre vonatkozóan adjanak ki felhasználási engedélyeket, és hogy az ilyen felhasználási engedélyekből származó bevételt felosszák a jogosultak között a 2014/26/EU irányelvvel összhangban.

(45) Bizonyos felhasználások jellege, illetve az érintett művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények gyakran rendkívül nagy száma miatt az egyes érintett jogosultaktól a felhasználási engedélyek egyéni megszerzésének tranzakciós költsége elriasztóan magas. Ennek eredményeként a hatékony közös engedélyezési mechanizmusok nélkül nem valószínű, hogy sor kerülhet az érintett területeken az ahhoz szükséges valamennyi engedélyezési ügylet lebonyolítására, hogy lehetővé váljon e művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények felhasználása. A közös jogkezelő szervezetek általi, kiterjesztett közös jogkezelés és a hasonló mechanizmusok lehetővé tehetik megállapodások megkötését ezeken a területeken, ahol a jogosultak megbízásán alapuló közös jogkezelés nem nyújt kimerítő megoldást az összes felhasználandó mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény tekintetében. Az ilyen mechanizmusok a jogosultak által egyénileg adott megbízáson alapuló közös jogkezelést egészítik ki azáltal, hogy bizonyos esetekben teljeskörű jogbiztonságot nyújtanak a felhasználók számára. Egyúttal lehetőséget biztosítanak a jogosultak számára, hogy élvezzék műveik jogszerű felhasználásának előnyeit.

(46) Tekintettel arra, hogy a digitális korban egyre nő a rugalmas engedélyezési rendszerek jelentősége, valamint tekintettel az ilyen megoldások egyre terjedő használatára, a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy olyan engedélyezési mechanizmusokról rendelkezzenek, amelyek lehetővé teszik a közös jogkezelő szervezetek számára, hogy önkéntes alapon felhasználási szerződéseket kössenek, függetlenül attól, hogy valamennyi jogosult megbízta-e ezzel az érintett szervezetet. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy saját nemzeti hagyományaikkal, gyakorlataikkal vagy körülményeikkel összhangban tartsák fenn vagy vezessék be az ilyen mechanizmusokat, az ezen irányelvben előírt biztosítékok mellett, valamint az uniós joggal és az Unió nemzetközi kötelezettségeivel összhangban. E mechanizmusok csak az érintett tagállam területén lehetnek hatályosak, hacsak az uniós jog másként nem rendelkezik. A tagállamok számára rugalmasságot kell biztosítani abban a tekintetben, hogy kiválaszthassák azt a fajta mechanizmust, amely lehetővé teszi, hogy a művekre vagy más védelem alatt álló teljesítményekre vonatkozó engedélyezést olyan jogosultak jogaira is kiterjesszék, amelyek nem bízták meg a megállapodást megkötő szervezetet, feltéve, hogy ez a mechanizmus megfelel az uniós jognak, beleértve a közös jogkezelésre vonatkozóan a 2014/26/EU irányelvben meghatározott szabályokat is. Az ilyen mechanizmusoknak azt is biztosítaniuk kell, hogy a 2014/26/EU irányelv 7. cikke alkalmazandó legyen az olyan jogosultakra is, amelyek nem tagjai a megállapodást kötő szervezetnek. Az ilyen mechanizmusok magukban foglalhatnak közös jogkezelést, jogszabályon alapuló megbízást és a képviselet vélelmét. Ezen irányelvnek a közös jogkezelésre vonatkozó rendelkezései nem érinthetik a tagállamok meglévő, arra irányuló lehetőségeit, hogy kötelező közös jogkezelést vagy egyéb, kiterjesztett hatályú közös jogkezelési mechanizmust alkalmazzanak, például olyat, mint amilyen a 93/83/EGK tanácsi irányelv [1] 3. cikkében is szerepel.

(47) Fontos, hogy a kiterjesztett hatályú közös jogkezelési mechanizmusokat csak olyan, pontosan meghatározott felhasználási területeken alkalmazzák, amelyeken a megbízás jogosultaktól való egyenkénti beszerzése jellemzően annyira körülményes és nehezen kivitelezhető, hogy a szükséges engedélyezési ügylet - vagyis a valamennyi érintett jogosultra kiterjedő engedély - létrejötte a felhasználás jellegéből vagy az érintett művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények típusából eredően valószínűtlen. Az ilyen mechanizmusoknak objektív, átlátható és megkülönböztetésmentes kritériumokon kell alapulniuk a jogosultak, köztük azon jogosultak tekintetében is, akik nem tagjai közös jogkezelő szervezetnek. Így különösen az a puszta tény, hogy az érintett jogosultak nem rendelkeznek az engedélyt kérelmező felhasználó tagállamának állampolgárságával, lakóhellyel vagy székhellyel az engedélyt kérelmező felhasználó tagállamában, önmagában nem jelenti azt, hogy a jogtisztázás annyira körülményes és nehezen kivitelezhető lenne, hogy az indokolná ilyen mechanizmusok alkalmazását. Ugyanilyen fontos, hogy az engedélyezett felhasználás ne befolyásolja hátrányosan a vonatkozó jogok gazdasági értékét, és ne fossza meg a jogosultakat jelentős kereskedelmi előnyöktől.

1 A Tanács 93/83/EGK irányelve (1993. szeptember 27.) a műholdas műsorsugárzásra és a vezetékes továbbközvetítésre alkalmazandó egyes szerzői és szomszédos jogi szabályok összehangolásáról (HL L 248., 1993.10.6., 15. o.)

(48) Ezen túlmenően a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy megfelelő, megkülönböztetésmentesen alkalmazandó biztosítékok álljanak rendelkezésre azon jogosultak jogos érdekeinek védelmére, akik nem bíztak meg engedélyt kínáló szervezetet. A mechanizmusok kiterjesztett hatályának igazolása érdekében e szervezetnek - a jogosultaktól kapott megbízások alapján - kellően reprezentatívnak kell lennie a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények azon típusai, illetve azon jogok tekintetében, amelyek az engedély tárgyát képezik. A tagállamoknak kell meghatározniuk az említett szervezetek kellő reprezentativitására vonatkozó követelményeket, figyelembe véve a szervezet által kezelt jogok típusát, a szervezet azon képességét, hogy hatékonyan kezelje a jogokat, azt a kreatív ágazatot, amelyben tevékenykedik, valamint azt, hogy a szervezet az adott típusú művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények tekintetében jelentős számú olyan jogosultat lefed-e, akik megbízást adtak az adott típusú felhasználás engedélyezésére, összhangban a 2014/26/EU irányelvvel. A jogbiztonság, valamint a mechanizmusok iránti bizalom biztosítása érdekében a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy döntsenek arról, hogy kit terhel a felelősség a felhasználási szerződéssel engedélyezett felhasználási módok tekintetében. Garantálni kell az egyenlő bánásmódot valamennyi olyan jogosult számára, akiknek a műveit az engedély alapján felhasználják, különösen az engedélyezésre és a díjazás elosztására vonatkozó információkhoz való hozzáférés tekintetében. A közzétételi intézkedéseknek az engedély teljes időtartama alatt hatékonyaknak kell lenniük, nem róhatnak aránytalan terheket a felhasználókra, a közös jogkezelő szervezetekre vagy a jogosultakra, továbbá nem tehető szükségessé az egyes jogosultak egyéni tájékoztatása.

Annak biztosítása érdekében, hogy a jogosultak könnyen visszanyerhessék a műveik feletti ellenőrzést, illetve hogy megakadályozhassák műveik olyan felhasználását, amely sérti érdekeiket, elengedhetetlen, hogy a jogosultaknak lehetősége legyen arra, hogy kizárják az ilyen mechanizmusok alkalmazását műveikre vagy más védelem alatt álló teljesítményükre minden felhasználás, mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény tekintetében, vagy bizonyos felhasználások, művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények tekintetében, akár a felhasználási szerződés megkötése előtt és az engedély időtartama alatt is. Az ilyen esetekben a folyamatban lévő felhasználásokat észszerű időn belül meg kell szüntetni. A jogosultak általi ilyen jellegű kizárás nem érintheti azon jogukat, hogy az engedély hatálya alá tartozó művük vagy más védelem alatt álló teljesítményük tényleges felhasználása után díjazásban részesüljenek. A tagállamok dönthetnek úgy is, hogy a jogosultak védelme érdekében további intézkedésekre van szükség. Ilyen intézkedés lehet például a közös jogkezelő szervezetek és más érdekelt felek közötti, uniós szintű információcsere ösztönzése, hogy felhívják a figyelmet ezekre a mechanizmusokra és a jogosultak azon lehetőségére, hogy kizárják műveiket vagy más védelem alatt álló teljesítményeiket e mechanizmusokból.

(49) A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a kiterjesztett hatályú közös jogkezelési mechanizmusok eredményeként kiadott engedélyek célját és hatályát, valamint a lehetséges felhasználásokat mindig gondosan és egyértelműen meghatározzák a jogszabályokban, vagy ha az alapul szolgáló jogszabály általános rendelkezés, az ilyen általános rendelkezések eredményeként alkalmazott engedélyezési gyakorlatban vagy a megadott engedélyekben. Az engedély ilyen mechanizmusok szerinti működtetésének lehetőségét ezenkívül azokra a közös jogkezelő szervezetekre kell korlátozni, amelyek a 2014/26/EU irányelvet végrehajtó nemzeti jogszabályok hatálya alá tartoznak.

(50) Tekintettel arra, hogy a tagállamokban eltérőek a kiterjesztett hatályú közös jogkezeléssel kapcsolatos hagyományok és tapasztalatok, valamint arra, hogy azok a jogosultak állampolgárságától vagy lakóhely szerinti tagállamától függetlenül alkalmazandóak, fontos biztosítani az ilyen mechanizmusok gyakorlati működésével kapcsolatos uniós szintű átláthatóságot és párbeszédet, többek között a jogosultak számára nyújtott biztosítékok, az ilyen mechanizmusok hatékonysága és használhatósága, valamint azoknak az olyan jogosultakra gyakorolt hatása tekintetében, akik nem tagjai közös jogkezelő szervezeteknek, vagy akik másik tagállam állampolgárai vagy másik tagállamban rendelkeznek lakóhellyel, valamint a határokon átnyúló szolgáltatásnyújtásra gyakorolt hatás kapcsán, ideértve azt is, hogy szükség lehet olyan szabályok megállapítására, amelyek révén e mechanizmusok határokon átnyúló hatással bírhatnak a belső piacon. Az átláthatóság biztosítása érdekében a Bizottságnak rendszeresen közzé kell tennie az ilyen mechanizmusok ezen irányelv szerinti alkalmazására vonatkozó információkat. Az ilyen mechanizmusokat bevezető tagállamoknak ezért tájékoztatniuk kell a Bizottságot a vonatkozó nemzeti rendelkezésekről és azok gyakorlati alkalmazásáról, beleértve az általános rendelkezések alapján bevezetett engedélyezések hatályát és típusait, az engedélyezés mértékét és az érintett közös jogkezelő szervezeteket. Ezeket az információkat meg kell vitatni a tagállamokkal a 2001/29/EK irányelv 12. cikkének (3) bekezdésében meghatározott kapcsolattartó bizottságban. A Bizottságnak jelentést kell közzétennie az ilyen mechanizmusok Unión belüli alkalmazásáról és arról, hogy azok milyen hatást gyakorolnak az engedélyezésre és a jogosultakra, a kulturális tartalmak terjesztésére, a szerzői és szomszédos jogok közös kezelése területén a határokon átnyúló szolgáltatásnyújtásra, illetve a versenyre.

(51) Az egyedi lehíváson alapuló videoszolgáltatások döntő szerepet játszhatnak az európai audiovizuális művek Unión belüli terjesztésében. Az ilyen, elsősorban európai művek egyedi lehíváson alapuló videoszolgáltatásokon keresztüli hozzáférhetősége azonban továbbra is korlátozott. Előfordulhat, hogy az e művek online felhasználásáról szóló megállapodásokat a jogok engedélyezésével kapcsolatos problémák miatt nehéz megkötni. Ilyen problémák fordulhatnak elő például akkor, ha a jogok adott földrajzi területen belüli jogosultja gazdaságilag nem kellően ösztönzött egy mű online hasznosításában, és nem engedélyezi vagy visszatartja az online jogokat, ami ahhoz vezethet, hogy az audiovizuális művek az egyedi lehíváson alapuló videoszolgáltatások keretében nem érhetők el. Egyéb problémák is felmerülhetnek. a felhasználási intervallumokkal kapcsolatban.

(52) Az audiovizuális művekhez fűződő jogok online egyedi lehíváson alapuló videoszolgáltatások számára történő engedélyezésének megkönnyítése érdekében a tagállamok számára elő kell írni, hogy rendelkezzenek egy olyan tárgyalási mechanizmusról, amely lehetővé teszi, hogy a megállapodás kötésére kész felek igénybe vegyék egy pártatlan szerv, vagy egy vagy több közvetítő segítségét. E célból a tagállamok új szervet hozhatnak létre, vagy olyan meglévő szervet vehetnek igénybe, amely megfelel az ezen irányelvben megállapított feltételeknek. A tagállamok egy vagy több illetékes szervet vagy közvetítőt is kijelölhetnek. A szervnek vagy a közvetítőknek megbeszéléseket kell folytatniuk a felekkel, valamint szakmai, pártatlan és külső tanácsadással kell segíteniük őket a tárgyalások során. Ha a tárgyalásban különböző tagállamokból származó felek érintettek, és e felek úgy döntenek, hogy igénybe veszik a tárgyalási mechanizmust, akkor e feleknek előzetesen meg kell állapodniuk az illetékes tagállamról. A szerv vagy a közvetítők találkozhatnak a felekkel, hogy megkönnyítsék a tárgyalások megkezdését, vagy a tárgyalások során könnyíthetik meg a megállapodás megkötését. Az e tárgyalási mechanizmusban való részvételnek és a megállapodások későbbi megkötésének önkéntesnek kell lennie, és nem érintheti a felek szerződési szabadságát. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy rendelkezzenek a tárgyalási mechanizmus konkrét működéséről, többek között a tárgyalásokhoz nyújtott segítség időzítéséről és időtartamáról, valamint a költségviselésről is. A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a tárgyalási mechanizmus hatékony működésének garantálása érdekében az adminisztratív és pénzügyi terhek arányosak maradjanak. A tagállamoknak - anélkül, hogy ez kötelezettséget jelentene számukra - ösztönözniük kell a képviseleti szervezetek közötti párbeszédet.

(53) Egy mű védelmi idejének eltelte azzal jár, hogy a mű közkinccsé válik, és lejárnak az uniós szerzői jogi szabályozás szerint a műhöz kapcsolódó jogok. A képzőművészet területén a közkinccsé vált művek hiteles reprodukcióinak forgalmazása hozzájárul a kultúra terjesztéséhez és előmozdításához, valamint a kulturális örökséghez való hozzáféréshez. A digitális környezetben e reprodukciók szerzői vagy szomszédos jogok révén történő védelme összeegyeztethetetlen a művek szerzői jogi védelmének lejártával. Ezen túlmenően az ilyen reprodukciók védelmére vonatkozó nemzeti szerzői jogi jogszabályok közötti különbségek jogbizonytalansághoz vezetnek, és hatással vannak a közkinccsé vált művek határokon átnyúló terjesztésére. A közkinccsé vált képzőművészeti alkotások bizonyos reprodukciói ezért nem részesülhetnek szerzői vagy szomszédos jogi védelemben. Mindez nem akadályozhatja meg azt, hogy a kulturális örökségvédelmi intézmények reprodukciókat, például képeslapokat értékesítsenek.

(54) A szabad és sokszínű sajtó nélkülözhetetlen a minőségi újságíráshoz és a polgárok információhoz való hozzáférésének biztosításához. Alapvetően hozzájárul a nyilvános vitához és a demokratikus társadalom megfelelő működéséhez. Az online sajtókiadványok széles körű hozzáférhetősége új online szolgáltatások, például hírgyűjtő portálok vagy a médiafigyelő szolgáltatások megjelenését eredményezte, amelyek esetében a sajtókiadványok újrafelhasználása üzleti modelljük fontos részét képezi, és bevételi forrást jelent. A sajtókiadványok kiadói problémákkal szembesülnek kiadványaik online felhasználásának e szolgáltatások nyújtói számára történő engedélyezését illetően, ami megnehezíti számukra beruházásaik megtérülését. A sajtókiadványok kiadóinak jogosultként való elismerése hiányában az engedélyezés, valamint a sajtókiadványokra vonatkozó, információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatók általi online felhasználásra vonatkozó jogok érvényesítése gyakran bonyolultan és nehézkesen zajlik a digitális környezetben.

(55) A kiadók által a sajtókiadványok előállításáért tett szervezeti és pénzügyi erőfeszítéseket el kell ismerni és tovább kell ösztönözni a kiadói ágazat fenntarthatóvá tétele és ezáltal a megbízható információk rendelkezésre állásának előmozdítása érdekében. Ezért az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatók általi online felhasználási módokat illetően uniós szinten harmonizált jogi védelemben kell részesíteni a sajtókiadványokat, ami nem érinti a sajtókiadványok egyéni felhasználók általi, magáncélú vagy nem kereskedelmi célú felhasználására alkalmazandó, az uniós jogban meglévő szerzői jogi szabályokat, ideértve a sajtókiadványok ilyen felhasználók általi online megosztását is. E védelmet azáltal kell eredményesen garantálni, hogy az uniós jogba bevezetésre kerül a valamely tagállamban letelepedett kiadók sajtókiadványainak az (EU) 2015/1535 európai parlamenti és tanácsi irányelv [1] értelmében vett, információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatók általi online felhasználással összefüggésben történő többszörözésére és nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételére vonatkozó, szerzői joggal szomszédos jog. A sajtókiadványokra ezen irányelvben meghatározott jogi védelem az olyan, valamely tagállamban letelepedett kiadókat illeti meg, amelyeknek létesítő okirat szerinti székhelye, központi ügyvezetése vagy üzleti tevékenységének fő helye az Unión belül van.

A sajtókiadványok kiadójának fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az kiterjed az ezen irányelv értelmében vett sajtókiadványokat közzétevő szolgáltatókra, például hírszolgáltatókra vagy hírügynökségekre.

(56) Ezen irányelv alkalmazásában úgy kell meghatározni a sajtókiadvány fogalmát, hogy az kizárólag a bármely tömegtájékoztatási eszközben, többek között papíron, az uniós jog értelmében vett szolgáltatásnyújtásnak tekintett gazdasági tevékenység keretében közzétett, újságírói műveket tartalmazó kiadványokat jelentse. A fogalom magában kell, hogy foglalja a sajtókiadványok közül például a napilapokat, a heti vagy havi általános vagy szakfolyóiratokat, ideértve az előfizetésen alapuló folyóiratokat is, valamint az internetes híroldalakat. A sajtókiadványok főleg irodalmi műveket tartalmaznak, de egyre gyakrabban szerepelnek bennük más jellegű művek és más védelem alatt álló teljesítmények, különösen fényképek és videofelvételek. A tudományos vagy akadémiai célú időszakos kiadványokra, például a tudományos folyóiratokra nem vonatkozhat az ezen irányelv alapján a sajtókiadványoknak biztosított védelem. A védelem továbbá nem vonatkozik az olyan weboldalakra, például blogokra sem, amelyek olyan tevékenység keretében nyújtanak tájékoztatást, amelyet nem egy szolgáltató - például egy hírszolgáltató - kezdeményezése, szerkesztői felelőssége és ellenőrzése keretében végeznek.

(57) Az ezen irányelv értelmében a sajtókiadványok kiadóit megillető jogoknak az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatók általi online felhasználási módok tekintetében ugyanolyan terjedelműnek kell lenniük, mint a 2001/29/EK irányelvben meghatározott, többszörözéshez és nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételhez fűződő jogoknak. A sajtókiadványok kiadóinak biztosított jogok nem terjedhetnek ki a hiperhivatkozási cselekményekre. Nem terjedhetnek ki továbbá a sajtókiadványokban közzétett puszta tényekre sem. Emellett az ezen irányelv értelmében a sajtókiadványok kiadóit megillető jogokra ugyanazoknak a kivételekről és korlátozásokról szóló rendelkezéseknek kell vonatkozniuk, mint a 2001/29/EK irányelv szerinti jogokra, ideértve az említett irányelv 5. cikke (3) bekezdésének *d)* pontjában foglalt, a kritikai vagy ismertetési céllal történő idézésre vonatkozó kivételt is.

1 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/1535 irányelve (2015. szeptember 9.) a műszaki szabályokkal és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályokkal kapcsolatos információszolgáltatási eljárás megállapításáról (HL L 241., 2015.9.17., 1. o.).

(58) A sajtókiadványok információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatók általi felhasználása jelentheti a teljes kiadványok vagy cikkek felhasználását vagy csak a sajtókiadványok bizonyos részeinek felhasználását is. A sajtókiadványok egyes részeinek ilyen felhasználása is gazdasági jelentőséget kapott. Ugyanakkor a sajtókiadványokból származó egyes szavak vagy nagyon rövid részletek információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatók általi felhasználása nem feltétlenül ássa alá a sajtókiadványok kiadói által a tartalom előállítása során eszközölt beruházásokat. Ezért helyénvaló úgy rendelkezni, hogy a sajtókiadványokból származó egyes szavak vagy nagyon rövid részletek felhasználása ne tartozzon az ezen irányelvben meghatározott jogok hatálya alá. Tekintettel arra, hogy az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatók rendkívül nagy mennyiségben gyűjtenek össze és használnak fel sajtókiadványokat, fontos, hogy a nagyon rövid részletek kizárása úgy legyen értelmezve, hogy az ne befolyásolja az ebben az irányelvben biztosított jogok érvényesülését.

(59) A sajtókiadványok kiadóinak ezen irányelv értelmében nyújtott védelem nem érintheti a szerzők és más jogosultak e kiadványokba foglalt művekhez és más védelem alatt álló teljesítményekhez fűződő jogait, többek között a tekintetben sem, hogy a szerzők és más jogosultak milyen mértékben hasznosíthatják műveiket és más védelem alatt álló teljesítményeiket attól a sajtókiadványtól függetlenül, amelybe azokat belefoglalták. A sajtókiadványok kiadói ezért a szerzőkkel és egyéb jogosultakkal szemben, illetve ugyanazon művek és más védelem alatt álló teljesítmények más jogosult felhasználóival szemben nem hivatkozhatnak a számukra ezen irányelv alapján biztosított védelemre. Ez nem érinti az egyrészről a sajtókiadványok kiadói, másrészről a szerzők és más jogosultak között létrejött szerződéses megállapodásokat. A sajtókiadványokba foglalt művek szerzői megfelelő részesedésre jogosultak azon bevételből, amelyre a sajtókiadványok kiadói tesznek szert sajtókiadványaiknak az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatók általi felhasználásáért. Ez nem érinti a munkaviszonnyal összefüggésben a tulajdonjogra vagy a jogok gyakorlására vonatkozó nemzeti jogszabályokat, feltéve, hogy azok megfelelnek az uniós jognak.

(60) A kiadók, így a sajtókiadványok, könyvek vagy tudományos kiadványok és zenei kiadványok kiadóinak tevékenysége gyakran a szerzői jogok szerződéses megállapodások vagy jogszabályi rendelkezések útján történő átruházására épül. Ezzel összefüggésben a kiadók a kiadványaikban szereplő művek hasznosítása érdekében beruházást hajtanak végre, és egyes esetekben bevételektől eshetnek el e művek kivételek vagy korlátozások alapján történő felhasználása, például magáncélú másolat készítése vagy reprográfia esetén, ideértve a reprográfia tekintetében a tagállamokban meglévő megfelelő nemzeti rendszereket is, vagy nyilvános haszonkölcsönzési rendszerek esetén. Az ilyen kivételek vagy korlátozások szerinti felhasználásért járó díjazást a szerzők és a kiadók számos tagállamban megosztják egymás között. E helyzet figyelembevétele és minden érintett fél jogbiztonságának növelése érdekében ezen irányelv lehetővé teszi, hogy azok a tagállamok, amelyek már meglévő mechanizmusokkal rendelkeznek a díjazás szerzők és a kiadók közötti megosztására, megtartsák azokat. Ez különösen fontos azon tagállamok számára, amelyek már 2015. november 12. előtt is rendelkeztek ilyen díjazásmegosztó mechanizmussal annak ellenére, hogy más tagállamokban a díjazást nem osztják meg, és az a nemzeti kulturális politikáknak megfelelően kizárólag a szerzőket illeti meg. Bár ezen irányelv valamennyi tagállam számára megkülönböztetéstől mentes módon alkalmazandó, tiszteletben kell tartania e terület hagyományait, és azokat a tagállamokat, amelyek jelenleg nem rendelkeznek ilyen díjazásmegosztó rendszerrel, nem szabad annak bevezetésére kötelezni. Ez az irányelv nem érintheti a tagállamok jelenlegi vagy jövőbeli rendelkezéseit a nyilvános haszonkölcsönzés keretében történő díjazás tekintetében.

Ezen irányelvnek ezenkívül érintetlenül kell hagynia a jogok kezelésével és a díjazási jogokkal kapcsolatos nemzeti rendelkezéseket is, feltéve, hogy azok megfelelnek az uniós jognak. Minden tagállamnak meg kell engedni, de nem szabad kötelezővé tenni annak előírását, hogy amennyiben a szerző a jogait a kiadóra átruházta vagy azok gyakorlását számára engedélyezte, vagy műveivel egyéb módon hozzájárul egy kiadványhoz, és rendelkezésre állnak rendszerek a kivétel vagy korlátozás által nekik okozott kár megtérítésére, például a szerzőket és a kiadókat közösen képviselő közös jogkezelő szervezetek révén, akkor a kiadók jogosultak részesedést kapni ebből az ellentételezésből. A tagállamok számára továbbra is lehetővé kell tenni, hogy szabadon határozhassák meg, hogy hogyan mentesítik a kiadókat az ellentételezés vagy a díjazás iránti igény alátámasztása tekintetében rájuk háruló terhek alól, valamint hogy nemzeti rendszereikkel összhangban megállapítsák az ilyen ellentételezés vagy díjazás szerzők és kiadók közötti megosztásának feltételeit.

(61) Az online tartalompiac működése az elmúlt években összetettebbé vált. A felhasználók által feltöltött, szerzői jogi védelem alatt álló tartalmakat nagy mennyiségben hozzáférhetővé tevő online tartalommegosztó szolgáltatások a tartalmakhoz való online hozzáférés egyik fő forrásává váltak. Az online szolgáltatások szélesebb körű hozzáférést biztosítanak a kulturális és kreatív alkotásokhoz, valamint hatalmas lehetőséget kínálnak a kulturális és kreatív ágazatok számára új üzleti modellek kialakítására. Azonban amellett, hogy lehetővé teszik a változatosságot és a tartalomhoz való egyszerű hozzáférést, kihívásokat is teremtenek a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmaknak a jogosultak előzetes engedélye nélküli feltöltése esetén. Jogbizonytalanság áll fenn azzal kapcsolatban, hogy az ilyen szolgáltatások nyújtói a szerzői jog tekintetében releváns tevékenységet valósítanak-e meg, és hogy kell-e engedélyt kérniük a jogosultaktól az olyan felhasználóik által feltöltött tartalom tekintetében, akik a feltöltött tartalom tekintetében nem rendelkeznek megfelelő jogokkal, az uniós jogban meghatározott kivételek és korlátozások alkalmazásának sérelme nélkül. Ez a bizonytalanság kihatással van a jogosultak lehetőségeire a tekintetben, hogy eldöntsék, műveik és más védelem alatt álló teljesítményeik felhasználásra kerülnek-e, és ha igen, milyen feltételek mellett, továbbá hogy megfelelő díjazásban részesüljenek érte. Fontos tehát előmozdítani a jogosultak és az online tartalommegosztó szolgáltatók közötti engedélyezési piac fejlődését.

Ezeknek az engedélyezési megállapodásoknak méltányosnak kell lenniük, és észszerű egyensúlyt kell fenntartaniuk mindkét fél között. A jogosultaknak megfelelő díjazást kell kapniuk műveik vagy más védelem alatt álló teljesítményeik felhasználásáért. Ugyanakkor mivel a szerződési szabadságot e rendelkezések nem érinthetik, a jogosultak nem kötelezhetők arra, hogy engedélyt adjanak vagy felhasználási szerződést kössenek.

(62) Egyes információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokat arra terveztek, hogy szokásos használatuk keretében hozzáférést biztosítsanak a felhasználóik által feltöltött, szerzői jogi védelem alatt álló tartalmakhoz vagy más védelem alatt álló teljesítményekhez. Az online tartalommegosztó szolgáltató ezen irányelv szerinti meghatározásának csak azokat az online szolgáltatásokat kell megcéloznia, amelyek fontos szerepet játszanak az online tartalompiacon azáltal, hogy ugyanazért a közönségért más online tartalommegosztó, például online audio- és videoközvetítési szolgáltatásokkal versenyeznek. Ezen irányelv hatálya alá azok a szolgáltatások tartoznak, amelyek legfontosabb vagy egyik legfontosabb célja a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak nagy mennyiségének tárolása, illetve annak lehetővé tétele, hogy a felhasználók feltöltsék és megosszák ezeket, abból a célból, hogy abból akár közvetlenül vagy közvetve hasznot szerezzenek azzal, hogy egy nagyobb közönség kiszolgálása érdekében összerendezik és promotálják azokat, többek között kategorizálással és célzott promóció alkalmazásával. Az ilyen szolgáltatások nem foglalhatják magukban azokat a szolgáltatásokat, amelyek fő célja nem az, hogy lehetővé tegye a felhasználók számára nagy mennyiségű, szerzői jogi védelem alatt álló tartalom feltöltését és megosztását abból a célból, hogy e tevékenységből hasznot szerezzen. Ez utóbbi szolgáltatások körébe tartoznak például az Európai Elektronikus Hírközlési Kódex létrehozásáról szóló (EU) 2018/1972 európai parlamenti és tanácsi irányelv [1] értelmében vett elektronikus hírközlési szolgáltatások, valamint a vállalkozások közötti felhőalapú szolgáltatások, továbbá azon felhőalapú szolgáltatások, amelyek lehetővé teszik a felhasználók számára, hogy saját használatukra tartalmakat töltsenek fel, például a tárhelyszolgáltatások, vagy az olyan online piacterek, amelyek fő tevékenysége az online kiskereskedelem, ahelyett hogy hozzáférést biztosítanának szerzői jogi védelem alatt álló tartalmakhoz.

Nem tartoznak az online tartalommegosztó szolgáltató meghatározásába továbbá az olyan szolgáltatások nyújtói, mint például a nyílt forráskódú számítógépi programok fejlesztésével és megosztásával foglalkozó platformok, a nonprofit tudományos vagy oktatási adatbázisok, valamint a nonprofit online enciklopédiák. Végezetül a szerzői jogi védelem magas szintjének biztosítása érdekében az ezen irányelvben foglalt, felelősség alóli mentesülésre vonatkozó mechanizmus nem alkalmazandó az olyan szolgáltatókra, amelyek fő célja a szerzői jogi kalózkodásban való részvétel vagy annak elősegítése.

(63) Annak felmérése, hogy egy online tartalommegosztó szolgáltató nagy mennyiségű szerzői jogi védelem alá tartozó tartalmat tárol-e és biztosít-e azokhoz hozzáférést, eseti alapon kell, hogy történjen, és figyelembe kell, hogy vegye az olyan tényezőket, mint például a szolgáltatás közönsége és a szolgáltatások felhasználói által feltöltött, szerzői jogi védelem alá tartozó tartalmakat tartalmazó fájlok száma.

(64) Helyénvaló ezen irányelvben egyértelművé tenni, hogy amennyiben az online tartalommegosztó szolgáltató a felhasználói által feltöltött, szerzői jogi védelem alatt álló művekhez vagy más védelem alatt álló teljesítményekhez hozzáférést biztosít a nyilvánosság számára, ezzel a nyilvánossághoz közvetítés vagy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel cselekményét valósítja meg. Következésképpen az online tartalommegosztó szolgáltatóknak engedélyt kell szerezniük az érintett jogosultaktól, többek között felhasználási szerződés útján. Ez nem érinti a nyilvánossághoz közvetítésnek vagy a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételnek az uniós jog szerint egyébként alkalmazandó fogalmát, és nem érinti a 2001/29/EK irányelv 3. cikke (1) és (2) bekezdésének esetleges alkalmazását a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmat felhasználó egyéb szolgáltatókra.

1 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1972 irányelve (2018. december 11.) az Európai Elektronikus Hírközlési Kódex létrehozásáról (HL L 321., 2018.12.17., 36. o.).

(65) Ha online tartalommegosztó szolgáltatók az ezen irányelvben meghatározott feltételek szerint felelősséggel tartoznak a nyilvánossághoz közvetítés vagy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel cselekményéért, a 2000/31/EK irányelv 14. cikkének (1) bekezdése nem alkalmazandó az ezen irányelvnek a védelem alatt álló tartalmak online tartalommegosztó szolgáltatók általi használatára vonatkozó rendelkezéséből eredő felelősségre. Ez nem érintheti a 2000/31/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdésének e szolgáltatókra való alkalmazását az ezen irányelv hatályán kívül eső célból.

(66) Figyelembe véve, hogy az online tartalommegosztó szolgáltatók nem az általuk, hanem a felhasználóik által feltöltött tartalmakhoz biztosítanak hozzáférést, indokolt ezen irányelv alkalmazásában külön felelősségi mechanizmust előírni azokra az esetekre, amikor nem került sor engedélyezésre. Ez nem érintheti a szerzői jogi jogsértések miatti felelősségtől eltérő esetekben a nemzeti jog szerint rendelkezésre álló jogorvoslatokat, valamint azt a lehetőséget, hogy a nemzeti bíróságok vagy közigazgatási hatóságok az uniós joggal összhangban a jogsértéstől eltiltó határozatokat bocsássanak ki. Így különösen az az egyedi rendszer, amely azokra a 10 millió EUR alatti éves forgalommal rendelkező új online tartalommegosztó szolgáltatókra alkalmazandó, amelyek esetében az egyedi látogatók átlagos havi száma az Unióban nem haladja meg az 5 millió főt, nem befolyásolhatja az uniós és nemzeti jog szerint rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket. Amennyiben a szolgáltatók nem kaptak engedélyt, akkor minden tőlük telhetőt meg kell tenniük a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően annak elkerülésére, hogy szolgáltatásaikon keresztül az érintett jogosultak által meghatározott, nem engedélyezett művek és más védelem alatt álló teljesítmények elérhetők legyenek. Ennek érdekében a jogosultaknak meg kell adniuk a szolgáltatók számára a lényeges és szükséges információkat, figyelembe véve más védelem alatt álló tényezők mellett a jogosultak méretét, valamint műveik és más védelem alatt álló teljesítményeik típusát. Az online tartalommegosztó szolgáltatóknak a jogosultakkal együttműködésben tett lépései nem vezethetnek a nem jogsértő tartalmakhoz való hozzáférés megakadályozásához, többek között az olyan művek vagy egyéb védelem alatt álló teljesítmények esetében, amelyek felhasználása felhasználási szerződés vagy szerzői jogi vagy szomszédos jogi kivétel vagy korlátozás hatálya alá esik. Az ilyen szolgáltatók által tett lépések ezért nem érinthetik azokat a felhasználókat, akik az online tartalommegosztó szolgáltatásokat annak érdekében veszik igénybe, hogy e szolgáltatásokon keresztül jogszerűen töltsenek fel és érjenek el információkat.

Az ezen irányelvben megállapított kötelezettségek nem vezethetnek ahhoz sem, hogy a tagállamok általános nyomonkövetési kötelezettséget írjanak elő. Annak értékelésekor, hogy az online tartalommegosztó szolgáltató a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően megtett-e minden tőle telhetőt, figyelembe kell venni, hogy a szolgáltató minden olyan intézkedést meghozott-e, amelyet egy gondos piaci szereplő meghozna annak érdekében, hogy elérje, hogy a honlapján ne legyen lehetséges a nem engedélyezett művekhez vagy más védelem alatt álló teljesítményekhez való hozzáférés, figyelembe véve a legjobb ágazati gyakorlatokat és az összes releváns tényező és fejlemény fényében tett lépések hatékonyságát, valamint az arányosság elvét. Ezen értékelés céljából több tényezőt is figyelembe kell venni, mint például a szolgáltatás méretét, a különböző típusú tartalmak hozzáférhetőségét megakadályozó meglévő eszközök technikai állásának alakulását, beleértve a lehetséges jövőbeli fejlesztéseket is, és az ilyen eszközök szolgáltatásoknak okozott költségeit. A nem engedélyezett, szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak hozzáférhetőségének megakadályozására a tartalom típusától függően különböző eszközök lehetnek megfelelőek és arányosak, és ezért nem lehet kizárni, hogy bizonyos esetekben a nem engedélyezett tartalom hozzáférhetősége csak a jogosultaktól jövő értesítéssel kerülhető el. A szolgáltatók által tett minden lépésnek hatékonynak kell lennie a kitűzött célok tekintetében, de nem lépheti túl a nem engedélyezett művek és más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetőségének megakadályozására és megszakítására irányuló cél teljesítéséhez szükséges mértéket.

Amennyiben az ezen irányelvben előírtak szerint a jogosultakkal együttműködésben tett legjobb erőfeszítések ellenére nem engedélyezett művek és más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetővé válnak, az online tartalommegosztó szolgáltatóknak felelősséggel kell tartozniuk azon konkrét művek és más védelem alatt álló teljesítmények tekintetében, amelyekre vonatkozóan megkapták a jogosultaktól a lényeges és szükséges információkat, kivéve, ha e szolgáltatók bizonyítják, hogy a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően minden tőlük telhetőt megtettek.

Ezen túlmenően amennyiben az online tartalommegosztó szolgáltatásokon keresztül konkrét, nem engedélyezett művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények válnak elérhetővé, többek között függetlenül attól, hogy minden erőfeszítést megtettek-e, és attól, hogy a jogosultak előzetesen megadták-e a lényeges és szükséges információkat, az online tartalommegosztó szolgáltatóknak felelősséggel kell tartozniuk a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények nyilvánossághoz való közvetítésének jogosulatlan cselekményeiért, amennyiben a megfelelően indokolt értesítés kézhezvételét követően nem intézkednek haladéktalanul az értesítés tárgyát képező művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetetlenné tétele vagy honlapjaikról történő eltávolítása érdekében. Az ilyen online tartalommegosztó szolgáltatókat akkor is felelősségre kell vonni, ha nem tudják bizonyítani, hogy minden tőlük telhetőt megtettek annak érdekében, hogy a jogosultak által e célból szolgáltatott lényeges és szükséges információk alapján megakadályozzák konkrét, nem engedélyezett művek jövőbeli feltöltését.

Amennyiben a jogosultak nem adják meg az online tartalommegosztó szolgáltatók számára a konkrét művükre vagy más védelem alatt álló teljesítményükre vonatkozó lényeges és szükséges információkat, vagy ha a jogosultak nem küldenek a konkrét, nem engedélyezett művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetetlenné tételére vagy eltávolítására vonatkozó értesítést, és ennek következtében e szolgáltatók nem tudnak a szakmai gondosság magas szintű normáinak megfelelően minden tőlük telhetőt megtenni annak érdekében, hogy elkerüljék a nem engedélyezett tartalmak hozzáférhetőségét szolgáltatásaikon keresztül, akkor a szolgáltatók nem tehetők felelőssé az ilyen azonosítatlan művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények nem engedélyezett nyilvánossághoz közvetítésért, illetve nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételéért.

(67) A 2014/26/EU irányelv 16. cikkének (2) bekezdésében foglaltakhoz hasonlóan ez az irányelv szabályokat állapít meg az új online szolgáltatásokra vonatkozóan. Az ezen irányelvben foglalt szabályok célja azon induló innovatív vállalkozások sajátos helyzetének figyelembevétele, amelyek új üzleti modellek kidolgozása érdekében használják a felhasználók feltöltéseit. A kis forgalommal és közönséggel rendelkező új szolgáltatókra alkalmazandó különös rendszernek a valóban új üzleti vállalkozások javát kell szolgálnia, és ezért három évvel szolgáltatásaiknak az Unióban való első online elérhetővé válását követően meg kell szüntetni e rendszer alkalmazását. Nem helyénvaló, ha olyan intézkedések révén, amelyek célja e rendszer előnyeinek az első három éven túlra történő kiterjesztése, visszaélnek az e rendszer adta lehetőséggel. E rendszer nem vonatkozhat különösen olyan újonnan létrehozott vagy új néven nyújtott szolgáltatásokra, amelyek egy olyan, már létező online tartalommegosztó szolgáltató tevékenységét folytatják, amely nem tudott részesülni vagy már nem részesül e rendszer előnyeiből.

(68) Az online tartalommegosztó szolgáltatóknak átláthatóvá kell tenniük a jogosultak számára az együttműködés keretében tett lépéseket. Mivel az online tartalommegosztó szolgáltatók különböző intézkedéseket tehetnek, a jogosultakat azok kérésére megfelelően tájékoztatniuk kell a meghozott intézkedések típusáról és végrehajtásuk módjáról. Az ilyen információknak elég konkrétaknak kell lenniük ahhoz, hogy megfelelő átláthatóságot biztosítsanak a jogosultak számára, anélkül, hogy ez érintené az online tartalommegosztó szolgáltatók üzleti titkait. A szolgáltatók azonban nem kötelezhetők arra, hogy részletes és egyedi tájékoztatást nyújtsanak a jogosultaknak minden egyes azonosított műről vagy más védelem alatt álló teljesítményről. Ez nem érintheti azokat a szerződéses megállapodásokat, amelyek a szolgáltatók és a jogosultak közötti megállapodások létrejötte esetén nyújtandó tájékoztatásra vonatkozóan esetleg konkrétabb rendelkezéseket tartalmaznak.

(69) Amennyiben az online tartalommegosztó szolgáltató - többek között felhasználási szerződések révén - engedélyt szerez a szolgáltatás felhasználói által feltöltött tartalomnak a szolgáltatásán keresztül történő felhasználására, az engedélynek ki kell terjednie azokra a szerzői jog szempontjából releváns cselekményekre, amelyek a szolgáltatónak megadott engedély hatálya alatt a felhasználók által feltöltött tartalmakkal kapcsolatosak, de csak azokban az esetekben, amikor a felhasználók nem kereskedelmi célból járnak el, például nyereségszerzési cél nélkül osztják meg tartalmaikat, vagy ha a feltöltéseikből származó bevétel nem jelentős a felhasználók szerzői jogi szempontból releváns azon cselekményeihez viszonyítva, amelyekre ilyen engedéllyel rendelkeznek. Amennyiben a jogosultak kifejezetten felhatalmazzák a felhasználókat arra, hogy feltöltsék és hozzáférhetővé tegyék a műveket vagy más védelem alatt álló teljesítményeket valamely online tartalommegosztó szolgáltatáson keresztül, a szolgáltató általi nyilvánossághoz közvetítés a jogosult által megadott engedély hatályán belül engedélyezett. Nem vélelmezhető azonban az online tartalommegosztó szolgáltatók javára az, hogy felhasználóik minden vonatkozó felhasználási engedélyt megszereztek.

(70) Az online tartalommegosztó szolgáltatók által a jogosultakkal együttműködésben hozott intézkedések nem érinthetik a szerzői jogra vonatkozó kivételek és korlátozások alkalmazását, különösen azokét, amelyek garantálják a felhasználók szabad véleménynyilvánítását. A felhasználók számára lehetővé kell tenni, hogy a felhasználók által szövegidézés, kritika, ismertetés, karikatúra, paródia vagy utánzat céljára készített tartalmat feltöltsék és hozzáférhetővé tegyék. Ez különösen fontos az Európai Unió Alapjogi Chartájában (a továbbiakban: a Charta) foglalt alapvető jogok - különösen a véleménynyilvánítás szabadsága és a művészet szabadsága -, valamint a tulajdonhoz, többek között a szellemi tulajdonhoz való jog közötti egyensúly megteremtése érdekében. E kivételeket és korlátozásokat ezért kötelezővé kell tenni annak biztosítása érdekében, hogy a felhasználók Unió-szerte egységes védelemben részesüljenek. Fontos biztosítani, hogy az online tartalommegosztó szolgáltatók az említett célú felhasználások támogatása érdekében hatékony panasztételi és jogorvoslati mechanizmust működtessenek.

Az online tartalommegosztó szolgáltatóknak olyan hatékony és gyors panasztételi és jogorvoslati mechanizmusokat is életbe kell léptetniük, amelyek lehetővé teszik a felhasználók számára, hogy panaszt tegyenek a feltöltéseikkel kapcsolatban tett lépések miatt különösen akkor, ha a hozzáférhetetlenné tett vagy eltávolított feltöltés tekintetében élhetnének valamely szerzői jogi kivétel vagy korlátozás lehetőségével. Az ilyen mechanizmusok keretében benyújtott panaszt indokolatlan késedelem nélkül fel kell dolgozni, és azt emberi felülvizsgálatnak kell alávetni. Amikor a jogosultak arra kérik a szolgáltatókat, hogy lépjenek fel a felhasználók általi feltöltések ellen például úgy, hogy a feltöltött tartalmat hozzáférhetetlenné teszik vagy eltávolítják, a jogosultaknak kellően meg kell indokolniuk kérelmüket. Továbbá az együttműködés - a 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel [1] és az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelettel [2] összhangban történő azonosítás és személyesadat-adatkezelés kivételével - nem vezethet az egyéni felhasználók azonosításához és a személyes adatok kezeléséhez. A tagállamoknak azt is biztosítaniuk kell, hogy a jogviták rendezése érdekében a felhasználók számára peren kívüli jogorvoslati mechanizmusok álljanak rendelkezésre. E mechanizmusoknak lehetővé kell tenniük a viták pártatlan rendezését. A felhasználók számára lehetővé kell tenni a bíróság vagy más illetékes igazságügyi hatóság előtti eljárásindítást a szerzői jogi és szomszédos jogi kivétel vagy korlátozás alkalmazásának elbírálása céljából.

(71) A Bizottság a tagállamokkal együttműködve ezen irányelv hatálybalépésének időpontját követően a lehető leghamarabb párbeszédet szervez az érdekelt felek között az online tartalommegosztó szolgáltatók és a jogosultak közötti együttműködés követelményének egységes alkalmazása és a szakmai gondosság megfelelő ágazati normái tekintetében a bevált gyakorlatok meghatározása érdekében. E célból a Bizottságnak konzultálnia kell az érintett érdekelt felekkel, köztük a felhasználói szervezetekkel és a technológiai szolgáltatókkal, és figyelembe kell vennie a piaci fejleményeket. A felhasználói szervezetek számára hozzáférést kell biztosítani az online tartalommegosztó szolgáltatók által a tartalom online kezelése érdekében végzett tevékenységekkel kapcsolatos információkhoz is.

---

1 Az Európai Parlament és a Tanács 2002/58/EK irányelve (2002. július 12.) az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről (elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) (HL L 201., 2002.7.31., 37. o.).

2 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

(72) A szerzők és előadóművészek általában gyengébb szerződéses helyzetben vannak, amikor díjazás ellenében történő felhasználás céljából engedélyt adnak, illetve jogaikat átruházzák, többek között saját társaságaikon keresztül, és e természetes személyeknek szükségük van az ezen irányelv által biztosított védelemre ahhoz, hogy teljes mértékben élhessenek az uniós jog szerint harmonizált jogokkal. Ez a védelem iránti igény nem merül fel abban az esetben, ha a szerződéses partner végfelhasználóként jár el, és ő maga nem hasznosítja magát a művet vagy az előadást, ami többek között egyes munkaszerződések esetében fordulhat elő.

(73) A szerzők és az előadóművészek díjazásának megfelelőnek és arányosnak kell lennie az engedélyezett vagy átruházott jogok tényleges vagy potenciális gazdasági értékéhez képest, figyelemmel a szerző vagy az előadóművész teljes műhöz vagy más védelem alatt álló teljesítményhez való hozzájárulására, valamint az eset minden egyéb körülményére, például a piaci gyakorlatokra vagy a mű tényleges felhasználására. Az átalányösszegű kifizetés is minősülhet arányos díjazásnak, de az nem lehet főszabály. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy az egyes ágazatok sajátosságait figyelembe véve az átalányösszegű díjazás alkalmazására vonatkozó konkrét eseteket határozzanak meg. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy választásuk szerint hajtsák végre a megfelelő és arányos díjazás elvét különböző meglévő vagy újonnan bevezetett mechanizmusok révén, amelyek magukban foglalhatnak kollektív tárgyalásokat és egyéb mechanizmusokat is, feltéve, hogy ezek a mechanizmusok összhangban vannak az alkalmazandó uniós joggal.

(74) A szerzőknek és előadóművészeknek az uniós jog alapján harmonizált jogaik gazdasági értékének felméréséhez információkra van szükségük. Ez különösen igaz akkor, ha természetes személyek díjazás ellenében adnak engedélyt a hasznosításra, vagy ruházzák át jogaikat. Ez az igény nem merül fel, ha a felhasználás megszűnt, vagy amikor a szerző, illetve az előadóművész díjazás kikötése nélkül adott engedélyt a nagyközönségnek.

(75) mivel a szerzők és az előadóművészek jellemzően kedvezőtlenebb szerződéses helyzetben vannak az engedély megadásakor vagy jogaik átruházásakor, ezért információkra van szükségük annak felmérésére, hogy jogaik az engedélyért vagy átruházásért kapott díjazáshoz képest a továbbiakban milyen gazdasági értékkel rendelkeznek, de gyakran szembesülnek átláthatatlan helyzettel. Ezért fontos, hogy szerződéses partnereik vagy azok jogutódjai megfelelő és pontos információkat osszanak meg velük, mivel így lesz a szerzőknek és előadóművészeknek járó díjazást szabályozó rendszer átlátható és kiegyensúlyozott. Az információknak naprakészeknek kell lenniük, hogy lehetővé tegyék a friss adatokhoz való hozzáférést, a mű vagy az előadás felhasználása szempontjából relevánsnak kell lenniük, és átfogóknak kell lenniük olyan módon, hogy kitérjenek az ügy szempontjából releváns összes bevételi forrásra, beleértve adott esetben a másodlagos kereskedelmi hasznosításból (merchandising) származó bevételeket is. Mindaddig, amíg a felhasználás folyamatban van, a szerzők és az előadóművészek szerződéses partnereinek az adott ágazatban megfelelő rendszerességgel, de legalább évente tájékoztatniuk kell a szerzőket és az előadóművészeket a felhasználás minden módjáról és a világszerte szerzett valamennyi releváns bevételről rendelkezésükre álló információkról. Az információt a szerző vagy előadóművész számára érthető módon kell nyújtani, és annak lehetővé kell tennie a szóban forgó jogok gazdasági értékének hatékony értékelését. Az átláthatósági kötelezettség azonban csak akkor áll fenn, ha az érintett jogok szerzői jogi szempontból relevánsak. A szerzők és előadóművészek műveik és előadásaik felhasználásáról való tájékoztatásához szükséges személyes adatainak - például az elérhetőségek és a díjazással kapcsolatos információknak - a kezelését az (EU) 2016/679 rendelet 6. cikke (1) bekezdésének *c)* pontjával összhangban kell elvégezni.

(76) Annak biztosítása érdekében, hogy a szerzők és az előadóművészek szabályszerűen megkapják a felhasználással kapcsolatos információkat azokban az esetekben is, amikor a jogokat továbbengedélyezés keretében továbbadták más, e jogokat gyakorló felek számára, ez az irányelv feljogosítja a szerzőket és az előadóművészeket, hogy további releváns információkat kérjenek a jogok gyakorlásáról olyan esetekben, amikor az elsődleges szerződéses partner megadta számukra a rendelkezésére álló információkat, de az nem elegendő ahhoz, hogy felmérjék jogaik gazdasági értékét. E kérelemmel lehet közvetlenül a továbbengedélyezés keretében jogosítotthoz fordulni vagy a szerzők és előadóművészek szerződéses partnereihez. A szerzők és az előadóművészek és szerződéses partnereik megállapodhatnak abban, hogy a megosztott információkat bizalmasan kezelik, de a szerzők és az előadóművészek számára mindig lehetőséget kell biztosítani arra, hogy felhasználják a megosztott információkat az ezen irányelv szerinti jogaik gyakorlása céljából. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy az uniós joggal összhangban további intézkedéseket írjanak elő az átláthatóság szerzők és előadóművészek számára történő biztosítása érdekében.

(77) Az ezen irányelvben foglalt átláthatósági kötelezettség teljesítésekor a tagállamoknak figyelembe kell venniük a különböző tartalomágazatok - mint például a zeneipar, az audiovizuális ágazat és a kiadói ágazat - sajátosságait, és az ilyen ágazatspecifikus kötelezettségek meghatározásakor valamennyi érdekelt felet be kell vonni. Adott esetben figyelembe kell venni a szerzők és előadóművészek teljes műhöz vagy teljesítményhez való hozzájárulásának jelentőségét is. A kollektív tárgyalás lehetőségét is mérlegelni kell ahhoz, hogy az érdekelt felek megállapodásra jussanak az átláthatóságról. E megállapodásoknak a szerzők és az előadóművészek számára az ezen irányelvben előírt minimumkövetelményekkel azonos vagy azoknál magasabb szintű átláthatóságot kell biztosítaniuk. A jelenleg alkalmazott jelentéstételi gyakorlatok átláthatósági kötelezettséghez való igazításának elősegítése érdekében átmeneti időszakról kell rendelkezni. Az átláthatósági kötelezettséget nem szükséges alkalmazni a jogosultak és a közös jogkezelő szervezetek, a független jogkezelő szervezetek vagy a 2014/26/EU irányelvet végrehajtó nemzeti szabályok hatálya alá tartozó egyéb szervezetek között létrejött megállapodásokra, mivel ezek a szervezetek a 2014/26/EU irányelv 18. cikke értelmében már átláthatósági kötelezettségek hatálya alá tartoznak. A 2014/26/EU irányelv 18. cikke azokra a szervezetekre vonatkozik, amelyek egynél több jogosult érdekében és közös javára szerzői vagy szomszédos jogokat kezelnek. A jogosultak és a saját érdekükben eljáró szerződéses partnereik között létrejött, egyedileg megtárgyalt megállapodások azonban az ezen irányelvben meghatározott átláthatósági kötelezettség hatálya alá tartoznak.

(78) Az uniós szinten harmonizált jogok gyakorlásáról szóló egyes szerződések hosszú távra szólnak, kevés alkalmat kínálva a szerzők és előadóművészek számára, hogy szerződéses partnerükkel vagy jogutódjukkal újratárgyalják őket abban az esetben, amikor a jogok gazdasági értéke az eredetileg becsült értéknél számottevően nagyobbnak bizonyul. Ezért a tagállamokban a szerződésekre alkalmazandó jog sérelme nélkül a díjazás kiigazítására szolgáló mechanizmust kell biztosítani azokra az esetekre, amikor az engedélyezés vagy jogátruházás keretében eredetileg elfogadott díjazás a műnek vagy az előadás felvételének a szerző vagy az előadóművész szerződéses partnere általi későbbi felhasználásából származó, releváns bevételekhez képest egyértelműen aránytalanul alacsony. Annak megállapítása során, hogy a díjazás aránytalanul alacsony-e, figyelembe kell venni az eset szempontjából lényeges összes bevételt, ideértve adott esetben a másodlagos kereskedelmi hasznosításból (merchandising) származó bevételeket is. A helyzet értékelése során figyelembe kell venni az egyes esetek egyedi körülményeit, többek között a szerző vagy az előadóművész közreműködését, valamint a különböző tartalomágazatok sajátosságait és díjazási gyakorlatait, továbbá azt, hogy a szerződés kollektív szerződésen alapul-e. Az uniós joggal összhangban a szerzőknek és az előadóművészeknek a nemzeti jog szerinti megfelelő megbízatással rendelkező képviselői számára biztosítani kell a lehetőséget arra, hogy segítséget nyújtsanak egy vagy több szerzőnek vagy előadóművésznek a szerződéseik kiigazítása iránti kérelmében, figyelembe véve adott esetben más szerzők vagy előadóművészek érdekeit is. E képviselőknek ameddig csak lehetséges, meg kell védeniük a képviselt szerzők és előadóművészek személyazonosságát.

Ha a felek nem tudnak megállapodni a díjazás kiigazításában, akkor a szerzőnek vagy az előadóművésznek biztosítani kell a jogot arra, hogy bíróság vagy más illetékes hatóság előtt keresetet indítson. Ez a mechanizmus nem alkalmazandó a 2014/26/EU irányelv 3. cikkének *a)* és *b)* pontjában meghatározott szervezetek vagy a 2014/26/EU irányelvet végrehajtó nemzeti szabályok hatálya alá tartozó más szervezetek által kötött szerződésekre.

(79) A szerzők és az előadóművészek gyakran vonakodnak attól, hogy bíróság előtt érvényesítsék jogaikat szerződéses partnereikkel szemben. A tagállamoknak ezért gondoskodniuk kell olyan alternatív vitarendezési eljárásról, amellyel kezelhetők a szerzők, előadóművészek vagy a nevükben eljáró képviselők átláthatósági kötelezettségekkel és a szerződéskiigazítási mechanizmussal kapcsolatos igényei. E célból a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy új szervet vagy mechanizmust hozzanak létre, vagy olyan meglévő szervet vagy mechanizmust vegyenek igénybe, amely megfelel az ezen irányelvben megállapított feltételeknek, függetlenül attól, hogy a szerv vagy mechanizmus ágazati szabályok által vezérelt vagy közjogi státusszal rendelkezik, ideértve azt is, ha a nemzeti igazságszolgáltatási rendszer részét képezi. A tagállamok számára rugalmasságot kell biztosítani annak eldöntésében, hogy hogyan kell elosztani a vitarendezési eljárás költségeit. Ez az alternatív vitarendezési eljárás nem érintheti a felek azon jogát, hogy jogaik érvényesítése és védelme érdekében bírósághoz forduljanak.

(80) Amikor a szerzők és előadóművészek engedélyezik vagy átruházzák jogaikat, arra számítanak, hogy műveik vagy előadásaik felhasználásra kerülnek. Előfordulhat azonban, hogy az engedélyezett vagy átruházott művek vagy előadások felhasználására egyáltalán nem kerül sor. Ha ezeket a jogokat kizárólagos módon ruházták át, a szerzők és előadóművészek nem fordulhatnak másik partnerhez műveik vagy előadásaik felhasználása céljából. Ilyen esetekben egy észszerű időtartam letelte után a szerzők és előadóművészek számára biztosítani kell, hogy élhessenek a jogok visszavonására szolgáló mechanizmus nyújtotta lehetőséggel, amelynek segítségével jogaikat más személy részére átruházhatják, illetve engedélyezhetik. Mivel a művek vagy előadások felhasználása ágazattól függően eltérő lehet, nemzeti szinten egyedi rendelkezések határozhatók meg az ágazatok - például az audiovizuális ágazat -, illetve a művek vagy előadások sajátosságainak figyelembevétele céljából, különösen a visszavonási jog gyakorlására vonatkozó határidő megállapítása érdekében. A felhasználási engedély és az átruházás jogosultjai jogos érdekeinek védelme és a visszaélések megelőzése érdekében és figyelembe véve, hogy egy mű vagy előadás tényleges felhasználásához bizonyos időre van szükség, a szerzők és az előadóművészek bizonyos eljárási követelményeknek eleget téve és az engedélyezési vagy átruházási megállapodás megkötését követően csak bizonyos idő elteltével gyakorolhatják visszavonási jogukat. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy szabályozzák a több mint egy szerző vagy előadóművész közreműködésével létrejött művek vagy előadások esetében a visszavonási jog gyakorlását, figyelembe véve az egyéni hozzájárulások viszonylagos jelentőségét.

(81) Az ezen irányelvben foglalt, az átláthatóságra, a szerződéskiigazítási mechanizmusokra és az alternatív vitarendezési eljárásokra vonatkozó rendelkezéseknek kötelező erejűeknek kell lenniük, e rendelkezésektől nem lehet eltérni sem a szerzők, az előadóművészek és a szerződéses partnereik között létrejött szerződésekben, sem az említett partnerek és harmadik felek közötti megállapodásokban, például titoktartási megállapodásokban. Következésképpen az 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet[1] 3. cikkének (4) bekezdését kell alkalmazni oly módon, hogy amennyiben a jogválasztás időpontjában valamennyi egyéb lényeges tényállási elem egy vagy több tagállamhoz kapcsolódik, a felek valamely nem tagállam jogára vonatkozó jogválasztása nem sértheti az ezen irányelvben foglalt, az átláthatóságra, a szerződéskiigazítási mechanizmusokra és az alternatív vitarendezési eljárásokra vonatkozó rendelkezéseknek az eljáró bíróság szerinti tagállamban átültetett formában való alkalmazását.

(82) Ezen irányelv egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy az megakadályozza, hogy az uniós szerzői jogi jog értelmében kizárólagos jogokkal rendelkező jogosultjak engedélyezzék műveik vagy más védelem alatt álló teljesítményük ingyenes felhasználását, többek között nem kizárólagos, ingyenes felhasználási engedélyek bármely felhasználó javára történő megadása révén.

(83) mivel ezen irányelv célját - nevezetesen az uniós szerzői jogi keret bizonyos elemeinek korszerűsítését a technológiai fejlődés és a védelem alatt álló tartalom belső piacon belüli új terjesztési csatornáinak figyelembevételével - a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban e cél léptéke, hatásai és a határokon átnyúló vetülete miatt jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az EUSZ 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.

(84) Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és szem előtt tartja különösen a Chartában elismert alapelveket. Ennek megfelelően ezt az irányelvet e jogokkal és elvekkel összhangban kell értelmezni és alkalmazni.

---

1 Az Európai Parlament és a Tanács 593/2008/EK rendelete (2008. június 17.) a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról (Róma I.) (HL L 177., 2008.7.4., 6. o.).

(85) A személyes adatoknak az ezen irányelv keretében történő minden kezelése során tiszteletben kell tartani az alapvető jogokat, ideértve a magán- és a családi élet tiszteletben tartására és a személyes adatok védelmére vonatkozó, a Charta 7. és 8. cikke szerinti jogot, és az ilyen adatkezelésnek meg kell felelnie a 2002/58/EK irányelvnek és az (EU) 2016/679 rendeletnek.

(86) A tagállamoknak és a Bizottságnak a magyarázó dokumentumokról szóló, 2011. szeptember 28-i együttes politikai nyilatkozatával [1] összhangban a tagállamok vállalták, hogy az átültető intézkedéseikről szóló értesítéshez indokolt esetben egy vagy több olyan dokumentumot mellékelnek, amely megmagyarázza az irányelv elemei és az azt átültető nemzeti jogi eszközök megfelelő részei közötti kapcsolatot. Ezen irányelv tekintetében a jogalkotó úgy ítéli meg, hogy ilyen dokumentumok átadása indokolt,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

I. CÍM

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Tárgy és alkalmazási kör

(1) Ez az irányelv - különösen a védelem alatt álló tartalmak digitális és határokon átnyúló felhasználásának figyelembevételével - meghatározza a belső piac keretében a szerzői jogra és a szomszédos jogokra vonatkozó uniós jog további harmonizálását célzó szabályokat. Emellett további szabályokat ír elő a kivételekről és a korlátozásokról, valamint az engedélyezés megkönnyítéséről, és olyan szabályokat is tartalmaz, amelyek célja a jól működő piac megteremtése a művek és más védelem alatt álló teljesítmények felhasználásához.

(2) A 24. cikkben említett esetek kivételével ezen irányelv nem érinti és semmilyen módon nem befolyásolja az e területen jelenleg hatályos irányelvekben, különösen a 96/9/EK, a 2000/31/EK, a 2001/29/EK, a 2006/115/EK, a 2009/24/EK, a 2012/28/EU és a 2014/26/EU irányelvben foglalt szabályokat.

2. cikk

Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

1. „kutatóhely”: egyetem, beleértve annak könyvtárát is, kutatóintézet vagy egyéb olyan jogalany, amely elsődlegesen tudományos kutatásokat végez, vagy amely tudományos kutatást is magában foglaló oktatási tevékenységet folytat:

a) nonprofit alapon vagy összes nyereségének tudományos kutatásba való visszaforgatásával; vagy

b) valamely tagállam által elismert közérdekű célért;

úgy, hogy a tudományos kutatások eredményeihez nem kaphat elsőbbségi hozzáférést az ilyen szervezet felett döntő befolyást gyakorló vállalkozás;

1 HL C 369., 2011.12.17., 14. o.

2. „szöveg- és adatbányászat”: bármely olyan automatizált analitikai módszer, amely digitális formában lévő szövegeket és adatokat elemez információk, többek között, de nem kizárólag mintázatok, tendenciák és összefüggések feltárása céljából;

3. „kulturális örökségvédelmi intézmény”: nyilvánosan hozzáférhető könyvtár vagy múzeum, illetve levéltár, vagy mozgóképörökség-védelmi vagy hangzóörökség-védelmi intézmény;

4. „sajtókiadvány” főleg újságírói jellegű irodalmi művekből álló gyűjtemény, amely azonban tartalmazhat egyéb műveket vagy más védelem alatt álló teljesítményeket is, és amely egyben:

a) egy azonos cím alatt megjelenő időszakos kiadvány vagy rendszeresen aktualizált kiadvány, például újság, illetve általános vagy szakfolyóirat különálló példánya;

b) célja a nyilvánosság tájékoztatása hírekről vagy más témákról; valamint

c) valamely szolgáltató kezdeményezésére, szerkesztői felelősségére és ellenőrzése mellett jelenik meg tetszőleges tömegtájékoztatási eszközben.

A tudományos vagy akadémiai céllal kiadott időszaki kiadványok, például a tudományos folyóiratok ezen irányelv alkalmazásában nem minősülnek sajtókiadványnak;

5. „az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás”: az (EU) 2015/1535 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének *b)* pontja értelmében vett szolgáltatás;

6. „online tartalommegosztó szolgáltató”: olyan, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltató, amelynek fő vagy egyik fő célja a felhasználói által feltöltött, jelentős mennyiségű, szerzői jogi védelem alatt álló mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény tárolása és ahhoz hozzáférés biztosítása a nyilvánosság számára, amely műveket és más védelem alatt álló teljesítményeket nyereségszerzési céllal összerendezi és promotálja.

Ezen irányelv értelmében nem minősülnek online tartalommegosztó szolgáltatóknak a nonprofit online enciklopédiák, a nonprofit oktatási és tudományos adatbázisok, a nyílt forráskódú számítógépi programokat fejlesztő, illetve megosztó platformok, az (EU) 2018/1972 irányelvben meghatározott elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtói, az online piacterek és a vállalkozások közötti felhőalapú szolgáltatások, továbbá azon felhőalapú szolgáltatások, amelyek lehetővé teszik a felhasználók számára, hogy saját használatukra tartalmakat töltsenek fel.

II. CÍM

A KIVÉTELEK ÉS KORLÁTOZÁSOK DIGITÁLIS ÉS HATÁROKON ÁTNYÚLÓ KÖRNYEZETHEZ VALÓ IGAZÍTÁSÁRA IRÁNYULÓ INTÉZKEDÉSEK

3. cikk

Tudományos kutatási céllal végzett szöveg- és adatbányászat

(1) A tagállamok kivételt biztosítanak a 96/9/EK irányelv 5. cikkének *a)* pontjában és 7. cikkének (1) bekezdésében, a 2001/29/EK irányelv 2. cikkében, valamint az ezen irányelv 15. cikkének (1) bekezdésében meghatározott jogok alól azoknak a kutatóhelyeknek és kulturális örökségvédelmi intézményeknek, amelyek a számukra jogszerűen hozzáférhető műveken vagy más védelem alatt álló teljesítményeken tudományos kutatás céljából végzendő szöveg- és adatbányászathoz többszörözést és kimásolást hajtanak végre.

(2) A művek és más védelem alatt álló teljesítmények (1) bekezdésnek megfelelően készített másolatait megfelelő biztonsági szinten kell tárolni, és tudományos kutatás céljából - beleértve a kutatási eredmények ellenőrzését is - meg lehet őrizni.

(3) A jogosultak a műveket vagy más védelem alatt álló teljesítményeket tároló hálózatok vagy adatbázisok biztonságának és sértetlenségének megőrzése érdekében intézkedéseket tehetnek. Ezen intézkedések nem léphetik túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.

(4) A tagállamok arra ösztönzik a jogosultakat és a kutatóhelyeket, valamint a kulturális örökségvédelmi intézményeket, hogy közösen fogadjanak el bevált gyakorlatokat a (2) és a (3) bekezdésben említett kötelezettség és intézkedések alkalmazására vonatkozóan.

4. cikk

Kivétel vagy korlátozás szöveg- és adatbányászat esetén

(1) A tagállamok rendelkeznek a 96/9/EK irányelv 5. cikkének *a)* pontjában és 7. cikkének (1) bekezdésében, a 2001/29/EK irányelv 2. cikkében, a 2009/24/EK irányelv 4. cikke (1) bekezdésének *a)* és *b)* pontjában, valamint az ezen irányelv 15. cikkének (1) bekezdésében meghatározott jogok alóli kivételről vagy e jogok korlátozásáról a jogszerűen hozzáférhető műveken vagy más védelem alatt álló teljesítményeken végzendő szöveg- és adatbányászat céljából végrehajtott többszörözéshez és kimásoláshoz.

(2) Az (1) bekezdés értelmében végzett többszörözés vagy kimásolás a szöveg- és adatbányászat céljából szükséges ideig megőrizhető.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott kivétel vagy korlátozás abban az esetben alkalmazandó, ha a jogosultak megfelelő módon - például az interneten keresztül nyilvánosan hozzáférhetővé tett tartalom esetében géppel olvasható módszerek révén - nem zárták kifejezetten ki az ugyanazon bekezdésben említett művek és más védelem alatt álló teljesítmények felhasználását.

(4) Ez a cikk nem érinti ezen irányelv 3. cikkének alkalmazását.

5. cikk

Művek és más védelem alatt álló teljesítmények digitális és határokon átnyúló oktatási tevékenységekben való felhasználása

(1) A tagállamok kivételt vagy korlátozást biztosítanak a 96/9/EK irányelv 5. cikkének *a)*, *b)*, *d)* és *e)* pontjában és 7. cikkének (1) bekezdésében, a 2001/29/EK irányelv 2. és 3. cikkében, a 2009/24/EK irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében, valamint az ezen irányelv 15. cikkének (1) bekezdésében meghatározott jogok alól, hogy lehetővé tegyék a művek és más védelem alatt álló teljesítmények oktatási szemléltetés kizárólagos céljára való digitális felhasználását az elérendő nem kereskedelmi cél által indokolt mértékben, feltéve, hogy e felhasználás:

a) valamely oktatási intézmény felelősségi körében annak helyiségeiben vagy más helyszínen, vagy kizárólag az oktatási intézmény tanulói vagy hallgatói, illetve oktatói által hozzáférhető, biztonságos elektronikus környezeten belül történik; valamint

b) a forrás feltüntetése - beleértve a szerző nevét is - kíséri, amennyiben ez lehetséges.

(2) A 7. cikk (1) bekezdése ellenére a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy az (1) bekezdés szerint elfogadott kivétel vagy korlátozás nem alkalmazandó, vagy hogy nem alkalmazandó a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények meghatározott felhasználására vagy típusára, például az elsősorban az oktatási piacra szánt anyagokra és kottákra, amennyiben az e cikk (1) bekezdésében említett cselekményekre vonatkozó, az oktatási létesítmények szükségleteihez és sajátosságaihoz igazított, megfelelő felhasználási engedélyek könnyen hozzáférhetők a piacon.

Azok a tagállamok, amelyek úgy döntenek, hogy élnek az e bekezdés első albekezdésében foglalt lehetőséggel, kötelesek megtenni a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy az oktatási intézmények számára az e cikk (1) bekezdésében említett cselekményekre szóló felhasználási engedélyek megfelelő módon hozzáférhetőek és ismertek legyenek.

(3) A műveknek és más védelem alatt álló teljesítményeknek az e cikk alapján elfogadott nemzeti jogszabályok rendelkezéseivel összhangban, oktatási szemléltetés kizárólagos céljára, biztonságos elektronikus környezetben történő felhasználása úgy tekintendő, hogy kizárólag az oktatási létesítmény székhelye szerinti tagállamban történik.

(4) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a jogosultak méltányos díjazásban részesüljenek a műveik és más védelem alatt álló teljesítményeik (1) bekezdés szerinti felhasználásáért.

6. cikk

A kulturális örökség megőrzése

A tagállamok kivételt biztosítanak a 96/9/EK irányelv 5. cikkének *a)* pontjában és 7. cikkének (1) bekezdésében, a 2001/29/EK irányelv 2. cikkében, a 2009/24/EK irányelv 4. cikke (1) bekezdésének *a)* pontjában, valamint az ezen irányelv 15. cikkének (1) bekezdésében meghatározott jogok alól, ezzel lehetővé téve, hogy a kulturális örökségvédelmi intézmények a gyűjteményük állandó részét képező művekről és más védelem alatt álló teljesítményekről azok megőrzésének céljára, a megőrzéshez szükséges mértékben, bármilyen formátumban vagy hordozóanyagon másolatokat készítsenek.

7. cikk

Közös rendelkezések

(1) A 3., az 5. és a 6. cikkben meghatározott kivételekkel ellentétes szerződéses rendelkezések nem érvényesíthetők.

(2) A 2001/29/EK rendelet 5. cikke (5) bekezdését alkalmazni kell az e címben meghatározott kivételekre és korlátozásokra. A 2001/29/EK irányelv 6. cikke (4) bekezdésének első, harmadik és ötödik albekezdését alkalmazni kell ezen irányelv 3-6. cikkére.

III. CÍM

AZ ENGEDÉLYEZÉSI GYAKORLATOK FEJLESZTÉSÉRE ÉS A TARTALMAK SZÉLESEBB KÖRBEN VALÓ HOZZÁFÉRHETŐVÉ TÉTELÉRE IRÁNYULÓ INTÉZKEDÉSEK

1. FEJEZET

A kereskedelmi forgalomban nem kapható művek és más védelem alatt álló teljesítmények

8. cikk

A kereskedelmi forgalomban nem kapható művek és más védelem alatt álló teljesítmények kulturális örökségvédelmi intézmények általi felhasználása

(1) A tagállamok rendelkeznek arról, hogy a közös jogkezelő szervezet a jogosultaktól kapott megbízásával összhangban nem kereskedelmi célra szóló, nem kizárólagos engedélyt adhasson kulturális örökségvédelmi intézménynek az intézmény gyűjteményének állandó részét képező, a kereskedelmi forgalomban nem kapható művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények többszörözésére, terjesztésére, nyilvánossághoz közvetítésére vagy hozzáférhetővé tételére, függetlenül attól, hogy az engedély hatálya alá tartozó valamennyi jogosult megbízta-e a közös jogkezelő szervezetet, feltéve, hogy:

a) a közös jogkezelő szervezet megbízásai alapján a jogosultak kellően reprezentatív képviseletét látja el a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények releváns típusai, illetve azon jogok tekintetében, amelyekre az engedély hatálya kiterjed; és

b) minden jogosult számára biztosított az egyenlő bánásmód az engedély feltételeivel összefüggésben.

(2) A tagállamok kivételt vagy korlátozást biztosítanak a 96/9/EK irányelv 5. cikkének *a)*, *b)*, *d)* és *e)* pontjában és 7. cikkének (1) bekezdésében, a 2001/29/EK irányelv 2. és 3. cikkében, a 2009/24/EK irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében, valamint ezen irányelv 15. cikkének (1) bekezdésében meghatározott jogok alól, hogy lehetővé tegyék a kulturális örökségvédelmi intézményeknek azon kereskedelmi forgalomban nem kapható művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények nem kereskedelmi célból történő elérhetővé tételét, amelyek állandó jelleggel gyűjteményük részét képezik, feltéve, hogy:

a) a szerző vagy más azonosítható jogosult neve feltüntetésre kerül, amennyiben ez lehetséges; és

b) e műveket vagy más védelem alatt álló teljesítményeket nem kereskedelmi weboldalakon teszik elérhetővé.

(3) A tagállamok előírják, hogy a (2) bekezdésben foglalt kivétel vagy korlátozás csak azokra a művekre és más védelem alatt álló teljesítményekre vonatkozik, amelyek tekintetében nincs olyan közös jogkezelő szervezet, amely megfelel az (1) bekezdés *a)* pontjában említett feltételeknek.

(4) A tagállamok úgy rendelkeznek, hogy a jogosultak akár általánosságban, akár konkrét esetben bármikor, könnyen és hatékonyan kizárhatják műveiket és más védelem alatt álló teljesítményeiket az (1) bekezdésben meghatározott engedélyezési mechanizmusból vagy a (2) bekezdésben foglalt kivétel vagy korlátozás alkalmazásából, akár az engedély megadása vagy az érintett felhasználás megkezdése után is.

(5) Egy mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény akkor minősül kereskedelmi forgalomban nem kaphatónak, ha a nyilvánosság számára való hozzáférhetőség megállapítására tett észszerű erőfeszítések alapján jóhiszeműen vélelmezhető, hogy a mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény egésze a szokásos kereskedelmi csatornákon keresztül a nyilvánosság számára nem hozzáférhető.

A tagállamok egyedi követelményeket, például időhatárt írhatnak elő a művek és más védelem alatt álló teljesítmények (1) bekezdés szerinti engedélyezhetőségének, illetve a (2) bekezdés szerinti kivétel vagy korlátozás szerinti felhasználhatóságának megállapításához. E követelmények nem léphetik túl a szükséges és észszerű mértéket, és nem zárhatják ki annak lehetőségét, hogy művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények együttesét kereskedelmi forgalomban nem kaphatónak nyilvánítsák, ha észszerűen feltételezhető, hogy az összes mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény kereskedelmi forgalomban nem kapható mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény.

(6) A tagállamok úgy rendelkeznek, hogy az (1) bekezdésben említett engedélyeket olyan közös jogkezelő szervezettől kell kérni, amely reprezentatívnak minősül abban a tagállamban, ahol a kulturális örökségvédelmi intézmény székhelye található.

(7) E cikk nem alkalmazandó a kereskedelmi forgalomban nem kapható művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények együttesére, amennyiben az (5) bekezdésben említett észszerű erőfeszítések alapján bizonyíték van arra, hogy a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények együttese túlnyomórészt a következőkből áll:

a) olyan művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények - a filmművészeti és audiovizuális művek kivételével -, amelyeket első alkalommal valamely harmadik országban adtak ki, vagy kiadás hiányában először ott sugároztak;

b) olyan filmművészeti vagy audiovizuális művek, amelyek előállítójának székhelye vagy szokásos tartózkodási helye valamely harmadik országban található; vagy

c) harmadik országok állampolgárainak művei és más védelem alatt álló teljesítményei, amennyiben az *a)* és a *b)* pont alapján észszerű erőfeszítéseket követően nem határozható meg tagállam vagy harmadik ország.

Az (1) bekezdéstől eltérve ez a cikk alkalmazandó, ha a közös jogkezelő szervezet az (1) bekezdés *a)* pontja értelmében kellően reprezentatív az érintett harmadik ország jogosultjait illetően.

9. cikk

Határokon átnyúló felhasználás

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a 8. cikk szerint megadott felhasználási engedélyek lehetővé tehessék, hogy a kulturális örökségvédelmi intézmény a kereskedelmi forgalomban nem kapható műveket vagy más védelem alatt álló teljesítményeket bármely tagállamban felhasználja.

(2) A műveknek és más védelem alatt álló teljesítményeknek a 8. cikk (2) bekezdésében foglalt kivétel vagy korlátozás alapján történő felhasználása csak a felhasználást végző kulturális örökségvédelmi intézmény székhelye szerinti tagállamban minősül megtörténtnek.

10. cikk

Közzétételi intézkedések

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a 8. cikk (1) bekezdése szerint megadott felhasználási engedély hatálya alá tartozó, vagy a 8. cikk (2) bekezdésében foglalt kivétel vagy korlátozás alapján felhasznált, kereskedelmi forgalomban nem kapható művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények azonosítását lehetővé tevő, a kulturális örökségvédelmi intézményektől, közös jogkezelő szervezetektől vagy érintett hatóságoktól származó, továbbá a jogosultakat a 8. cikk (4) bekezdése szerint megillető lehetőségekkel kapcsolatos információk, valamint - amint rendelkezésre állnak és amennyiben lényegesek -, az engedély részes feleire, a hatálya alá tartozó területekre és a felhasználásokra vonatkozó információk legalább hat hónappal a műveknek vagy más védelem alatt álló teljesítményeknek a felhasználási engedéllyel, vagy a kivétellel vagy korlátozással összhangban történő terjesztése, nyilvánossághoz közvetítése vagy a nyilvánosság számára való hozzáférhetővé tétele előtt folyamatosan, könnyen és hatékonyan hozzáférhetőek legyenek egy egységes, nyilvános online portálon.

A portált az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala hozza létre és üzemelteti a 386/2012/EU rendeletnek megfelelően.

(2) A tagállamok előírják, hogy amennyiben az a jogosultak általános tájékozottsága szempontjából szükséges, megfelelő további közzétételi intézkedésekre kerüljön sor a közös jogkezelő szervezeteknek a művek és más védelem alatt álló teljesítmények 8. cikkel összhangban történő engedélyezésének lehetősége, a megadott engedélyek, a 8. cikk (2) bekezdésében foglalt kivétel vagy korlátozás alá tartozó felhasználások, valamint a jogosultakat a 8. cikk (4) bekezdése szerint megillető lehetőségek tekintetében.

Az e bekezdés első albekezdésben említett megfelelő közzétételi intézkedéseket abban a tagállamban kell meghozni, amelyben a 8. cikk (1) bekezdése értelmében az engedélyt kérik, illetve a 8. cikk (2) bekezdésében említett kivétel vagy korlátozás alá tartozó felhasználások esetében a kulturális örökségvédelmi intézmény székhelye szerinti tagállamban. Ha bizonyíték - például a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények eredete - utal arra, hogy a jogosultak tájékozottsága más tagállamokban vagy harmadik országokban hatékonyabban növelhető, e közzétételi intézkedések hatályának e tagállamokra és harmadik országokra is ki kell terjednie.

11. cikk

Az érdekeltek közötti párbeszéd

A tagállamok a 8. cikk (5) bekezdése szerinti egyedi követelmények meghatározása előtt konzultációt folytatnak az egyes ágazatok jogosultjaival, közös jogkezelő szervezeteivel és a kulturális örökségvédelmi intézményeivel, és ösztönzik, hogy a felhasználókat, a jogosultakat, illetve az esetleges egyéb érdekelteket képviselő szervezetek, többek között a közös jogkezelő szervezetek ágazatonként rendszeresen párbeszédet folytassanak egymással a 8. cikk (1) bekezdésében meghatározott engedélyezési mechanizmusok jelentőségének és használhatóságának fokozása, valamint az e fejezetben említett, a jogosultak védelmét szolgáló biztosítékok hatékonyságának biztosítása céljából.

2. FEJEZET

A közös engedélyezést megkönnyítő intézkedések

12. cikk

Kiterjesztett hatályú közös jogkezelés

(1) A tagállamok a területükön való felhasználás tekintetében, az e cikkben előírt biztosítékok mellett rendelkezhetnek úgy, hogy amennyiben valamely, a 2014/26/EU irányelvet végrehajtó nemzeti szabályok hatálya alá tartozó közös jogkezelő szervezet a jogosultaktól kapott megbízásaival összhangban felhasználási szerződést köt művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények felhasználására:

a) e szerződés kiterjeszthető legyen azon jogosultak jogaira is, akik átruházás, felhasználási engedély vagy más szerződéses megállapodás útján nem bízták meg a közös jogkezelő szervezetet a képviseletükkel; vagy

b) e szerződés tekintetében a szervezet jogszabályon alapuló megbízással rendelkezzen, vagy vélelmezendő legyen, hogy azon jogosultakat is képviseli, akik nem bízták meg megfelelően a szervezetet.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdésben említett engedélyezési mechanizmust csak olyan, pontosan meghatározott felhasználási területeken alkalmazzák, amelyeken a megbízás jogosultaktól való beszerzése jellemzően annyira körülményes és nehezen kivitelezhető, hogy a szükséges engedélyezési ügylet létrejötte a felhasználás jellegéből vagy az érintett művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények típusából eredően valószínűtlen, és biztosítják, hogy ezen engedélyezési mechanizmus védje a jogosultak jogos érdekeit.

(3) Az (1) bekezdés alkalmazásában a tagállamok rendelkeznek a következő biztosítékokról:

a) a közös jogkezelő szervezet megbízásai alapján az érintett tagállam vonatkozásában kellően reprezentatív a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények releváns típusainak jogosultjai tekintetében, illetve azon jogok tekintetében, amelyekre az engedély hatálya kiterjed;

b) minden jogosult számára biztosított az egyenlő bánásmód, többek között az engedély feltételeivel kapcsolatban;

c) azok a jogosultak, akik nem adtak megbízást az engedélyt adó szervezetnek, bármikor könnyen és hatékonyan kizárhatják műveiket és más védelem alatt álló teljesítményeiket az e cikkel összhangban létrehozott engedélyezési mechanizmusból; és

d) a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények engedély szerinti felhasználását megelőző észszerű időponttól kezdődően megfelelő közzétételi intézkedésekre kerül sor annak érdekében, hogy tájékoztassák a jogosultakat arról a lehetőségről, hogy a művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények felhasználását a közös jogkezelő szervezet engedélyezheti, az e cikkel összhangban történő engedélyezésről, valamint a jogosultakat megillető, a *c)* pontban említett lehetőségekről. A közzétételi intézkedéseknek hatékonyaknak kell lenniük az egyes jogosultak egyéni tájékoztatásának szükségessége nélkül.

(4) E cikk nem érinti a kiterjesztett hatályú közös jogkezelési mechanizmusok az uniós jog egyéb rendelkezéseivel - többek között kivételeket vagy korlátozásokat megengedő rendelkezésekkel - összhangban történő alkalmazását.

E cikk nem alkalmazandó a kötelező közös jogkezelésre.

Az e cikkben foglalt engedélyezési mechanizmusra a 2014/26/EU irányelv 7. cikke alkalmazandó.

(5) Amennyiben valamely tagállam nemzeti jogában e cikkel összhangban engedélyezési mechanizmusról rendelkezik, a tagállamnak tájékoztatnia kell a Bizottságot a vonatkozó nemzeti rendelkezések hatályáról, az e rendelkezések alapján bevezethető engedélyek céljairól és típusairól, az említett engedélyezési mechanizmussal összhangban engedélyeket kibocsátó szervezetek elérhetőségéről, továbbá az engedélyezésre és a jogosultak rendelkezésére álló, a (3) bekezdés *c)* pontjában említett lehetőségekre vonatkozó információk beszerzésének módjairól. A Bizottság közzéteszi ezt az információt.

(6) Az e cikk (5) bekezdése szerint beérkezett információk és a 2001/29/EK irányelv 12. cikkének (3) bekezdésében meghatározott kapcsolattartó bizottságon belüli tárgyalások alapján a Bizottság 2021. április 10-ig jelentést terjeszt az Európai Parlament és a Tanács elé az e cikk (1) bekezdésében említett engedélyezési mechanizmusok Unión belüli alkalmazásáról, azok engedélyezésre és a jogosultakra - köztük az engedélyeket adó szervezetben tagsággal nem rendelkező, vagy valamely másik tagállam állampolgárának vagy valamely másik tagállamban lakóhellyel rendelkezőnek minősülő jogosultakra - gyakorolt hatásáról, a kulturális tartalmak terjesztésének megkönnyítése tekintetében mutatott hatékonyságáról, valamint a belső piacra, többek között a határokon átnyúló szolgáltatásnyújtásra és a versenyre gyakorolt hatásáról. A jelentéshez adott esetben jogalkotási javaslatot kell csatolni, többek között e nemzeti mechanizmusok határokon átnyúló hatásai tekintetében.

3. FEJEZET

Audiovizuális művek hozzáférhetősége és elérhetősége egyedi lehíváson alapuló videoszolgáltatásokon keresztül

13. cikk

Tárgyalási mechanizmus

A tagállamok biztosítják, hogy az audiovizuális művek egyedi lehíváson alapuló videoszolgáltatásokban történő hozzáférhetővé tételéről szóló megállapodás megkötése során a felek pártatlan szerv vagy közvetítők segítségét vehessék igénybe, ha a jogok gyakorlásának engedélyezésével kapcsolatosan nehézségekbe ütköznek. A tagállam által az e cikk céljára létrehozott vagy kijelölt pártatlan szervnek és a közvetítőknek segítséget kell nyújtaniuk a feleknek a tárgyalások során, valamint - adott esetben akár a feleknek előterjesztett javaslatok útján - elő kell mozdítaniuk a felek közötti megállapodás megkötését.

A tagállamok legkésőbb 2021. június 7-ig tájékoztatják a Bizottságot az első bekezdésben említett szervről vagy közvetítőkről. Amennyiben a tagállamok a közvetítői eljárás mellett döntenek, a Bizottságnak küldött értesítésnek tartalmaznia kell legalább a megbízott közvetítőkre vonatkozó érdemi információk elérhetőségének helyét, amennyiben az rendelkezésre áll.

4. FEJEZET

Közkinccsé vált képzőművészeti alkotások

14. cikk

Közkinccsé vált képzőművészeti alkotások

A tagállamok úgy rendelkeznek, hogy ha valamely képzőművészeti alkotás védelmi ideje lejárt, az adott mű többszörözésének eredményeként létrejött példány ne tartozzon a szerzői jog vagy szomszédos jogok hatálya alá, kivéve, ha a többszörözés eredményeként létrejött példány eredeti abban az értelemben, hogy a szerző saját szellemi alkotása.

IV. CÍM

A SZERZŐI JOGOK SZEMPONTJÁBÓL JÓL MŰKÖDŐ PIAC MEGTEREMTÉSÉT CÉLZÓ INTÉZKEDÉSEK

1. FEJEZET

Kiadványokhoz fűződő jogok

15. cikk

Sajtókiadványok védelme az online felhasználást illetően

(1) A tagállamok biztosítják a 2001/29/EK irányelv 2. cikkében és 3. cikkének (2) bekezdésében meghatározott jogokat a sajtókiadványok valamely tagállamban letelepedett kiadói számára a sajtókiadványaiknak az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatók általi online felhasználásához.

Az első albekezdésben foglalt jogok nem alkalmazandók a sajtókiadványok egyéni felhasználók általi magáncélú vagy nem kereskedelmi célú felhasználására.

Az első albekezdés értelmében nyújtott védelem a hiperhivatkozásra nem terjed ki.

Az első albekezdésben foglalt jogok nem alkalmazandók a sajtókiadványok egyes szavainak vagy nagyon rövid részleteinek felhasználására.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt jogok nem érintik az uniós jog értelmében a szerzőket és egyéb jogosultakat a sajtókiadványba foglalt művek és más védelem alatt álló teljesítmények tekintetében megillető jogokat, és semmilyen módon nem hatnak ki e jogokra. Az (1) bekezdésben foglalt jogokra nem lehet hivatkozni az említett szerzőkkel és egyéb jogosultakkal szemben és különösen e jogok nem foszthatják meg az említett szerzőket és egyéb jogosultakat attól a joguktól, hogy műveiket és más védelem alatt álló teljesítményeiket attól a sajtókiadványtól függetlenül is hasznosítsák, amelybe azokat belefoglalták.

Amennyiben valamely művet vagy más védelem alatt álló teljesítményt nem kizárólagos engedély alapján foglalnak bele valamely sajtókiadványba, az (1) bekezdésben foglalt jogokra nem lehet hivatkozni az egyéb, engedéllyel rendelkező felhasználók általi felhasználás megtiltása céljából. Az (1) bekezdésben foglalt jogokra nem lehet hivatkozni olyan művek vagy egyéb más védelem alatt álló teljesítmények felhasználásának megtiltása céljából, amelyek védelme lejárt.

(3) A 2001/29/EK irányelv 5-8. cikkét, a 2012/28/EU irányelvet és az (EU) 2017/1564 európai parlamenti és tanácsi irányelvet [1] értelemszerűen kell alkalmazni az e cikk (1) bekezdésében foglalt jogokra.

(4) Az (1) bekezdésben foglalt jogok a sajtókiadvány kiadásától számított két év elteltével szűnnek meg. Ezt az időtartamot a sajtókiadvány kiadásának dátumát követő év január 1-jétől kell számítani.

Az (1) bekezdés nem alkalmazandó az első alkalommal 2019. június 6. előtt megjelentetett sajtókiadványokra.

(5) A tagállamok rendelkeznek arról, hogy a sajtókiadványba foglalt művek szerzői megfelelő mértékben részesüljenek azokból a bevételekből, amelyeket a sajtókiadványok kiadói sajtókiadványaik felhasználásáért az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatóktól kapnak.

16. cikk

Méltányos díjazás követelése

A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy amennyiben egy szerző valamely jogát kiadóra átruházta vagy valamely joga tekintetében egy kiadónak felhasználási engedélyt adott, akkor ez az átruházás vagy engedélyezés a kiadó számára megfelelő jogalapot teremt arra, hogy a műnek az átruházott vagy engedélyezett jog alóli kivétel vagy e jog korlátozása alapján történő felhasználásáért járó díjazásból részesedésre legyen jogosult.

---

1 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1564 irányelve (2017. szeptember 13.) a szerzői és szomszédos jogi védelemben részesülő egyes műveknek és más teljesítményeknek a vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek érdekét szolgáló egyes megengedett felhasználási módjairól, valamint az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29/EK irányelv módosításáról (HL L 242., 2017.9.20., 6. o.).

Az első bekezdés nem érinti a tagállamok haszonkölcsönzési jogokra vonatkozó hatályos és jövőbeli rendelkezéseit.

2. FEJEZET

A védelem alatt álló tartalmak online szolgáltatások általi felhasználásának bizonyos módjai

17. cikk

Védelem alatt álló tartalmak online tartalommegosztó szolgáltatók általi használata

(1) A tagállamok rendelkeznek arról, hogy ezen irányelv alkalmazásában az online tartalommegosztó szolgáltató nyilvánossághoz való közvetítést vagy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételt valósít meg, ha a felhasználói által feltöltött, szerzői jogi védelem alatt álló művekhez vagy más védelem alatt álló teljesítményekhez hozzáférést biztosít a nyilvánosság számára.

Az online tartalommegosztó szolgáltatónak ezért a 2001/29/EK irányelv 3. cikkének (1) és (2) bekezdésében említett jogosultaktól engedélyt kell szereznie, például felhasználási szerződés megkötése révén, annak érdekében, hogy a műveket vagy más védelem alatt álló teljesítményeket a nyilvánossághoz közvetítse vagy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tegye.

(2) A tagállamok rendelkeznek arról, hogy ha az online tartalommegosztó szolgáltató - például felhasználási szerződés megkötése révén - engedélyt szerzett, ennek az engedélynek ki kell terjednie a 2001/29/EK irányelv 3. cikkének hatálya alá tartozó szolgáltatások felhasználói által végzett cselekményekre is, amennyiben e felhasználók nem kereskedelmi alapon járnak el, vagy ha tevékenységük nem termel jelentős bevételt.

(3) Ha az online tartalommegosztó szolgáltató az ezen irányelvben meghatározott feltételek szerint a nyilvánossághoz való közvetítést, vagy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételt valósít meg, a 2000/31/EK irányelv 14. cikkének (1) bekezdésében megállapított felelősségkorlátozás nem alkalmazandó az e cikk hatálya alá tartozó helyzetekre.

E bekezdés első albekezdése nem érinti a 2000/31/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdésének az említett szolgáltatókra való esetleges alkalmazását az ezen irányelv hatályán kívül eső célokból.

(4) Engedély hiányában az online tartalommegosztó szolgáltatók felelősséggel tartoznak a szerzői jogi védelem alatt álló művek és más védelem alatt álló teljesítmények engedély nélküli nyilvánossághoz közvetítéséért - ideértve a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételt -, kivéve, ha a szolgáltatók bizonyítják, hogy:

a) minden tőlük telhetőt megtettek az engedély megszerzése érdekében, és

b) a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően minden tőlük telhetőt megtettek annak biztosítása érdekében, hogy azon konkrét műveket és más védelem alatt álló teljesítményeket, amelyekre vonatkozóan a jogosultak megadták a szolgáltatóknak a lényeges és szükséges információkat, elérhetetlenné tegyék; továbbá minden esetben

c) a jogosultak megfelelően indokolt értesítésének kézhezvételét követően haladéktalanul intézkedtek az értesítés tárgyát képező művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetetlenné tétele vagy honlapjaikról történő eltávolítása érdekében, valamint a *b)* pontnak megfelelően minden tőlük telhetőt megtettek azok jövőbeli feltöltésének megakadályozására.

(5) Annak megállapítása során, hogy a szolgáltató eleget tett-e a (4) bekezdés szerinti kötelezettségeinek, valamint az arányosság elvére való tekintettel többek között az alábbiakat kell figyelembe venni:

a) a szolgáltatás típusa, közönsége és mérete, valamint a szolgáltatás felhasználói által feltöltött művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények típusa; és

b) a megfelelő és hatékony eszközök rendelkezésre állása, és azoknak a szolgáltatókat terhelő költségei.

(6) A tagállamok rendelkeznek arról, hogy azon új online tartalommegosztó szolgáltatók esetében, amelyek szolgáltatásai az Unióban kevesebb mint három éve elérhetők a nyilvánosság számára, és amelyeknek a 2003/361/EK bizottsági ajánlással [1] összhangban kiszámított éves forgalma nem éri el a 10 millió EUR-t, a (4) bekezdésben meghatározott felelősségi rendszer szerinti feltételek a (4) bekezdés *a)* pontjának való megfelelésre és arra korlátozódnak, hogy a megfelelően indokolt értesítés kézhezvételét követően haladéktalanul intézkedjenek az értesítés tárgyát képező művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetetlenné tétele vagy ezen művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények honlapjaikról történő eltávolítása érdekében.

Amennyiben e szolgáltatók egyedi látogatóinak havi átlagos száma az előző naptári év alapján számítva meghaladja az 5 milliót, akkor a szolgáltatóknak azt is bizonyítaniuk kell, hogy minden tőlük telhetőt megtettek az értesítés tárgyát képező azon művek és más védelem alatt álló teljesítmények további feltöltésének megelőzése érdekében, amelyekre vonatkozóan a jogosultak megadták a lényeges és szükséges információkat.

(7) Az online tartalommegosztó szolgáltatók és jogosultak közötti együttműködés nem eredményezheti a felhasználók által feltöltött azon művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetőségének megakadályozását, amelyek nem sértik a szerzői és szomszédos jogokat, ideértve azokat az eseteket is, amelyekben e művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények valamely kivétel vagy korlátozás hatálya alá tartoznak.

A tagállamok biztosítják, hogy a felhasználók minden egyes tagállamban a következő létező kivételek és korlátozások bármelyikére támaszkodhassanak a felhasználók által előállított tartalom online tartalommegosztó szolgáltatásokra való feltöltése és hozzáférhetővé tétele során:

a) idézés, kritika, ismertetés;

b) karikatúra, paródia vagy utánzat készítésének céljára történő felhasználás.

(8) E cikk alkalmazása nem vezethet általános nyomonkövetési kötelezettséghez.

A tagállamok úgy rendelkeznek, hogy az online tartalommegosztó szolgáltatóknak a jogosultak számára azok kérésére megfelelő tájékoztatást kell nyújtaniuk a (4) bekezdésben említett együttműködési gyakorlataik működéséről, illetve amennyiben a szolgáltatók és a jogosultak között felhasználási szerződések születnek, az ilyen megállapodások hatálya alá tartozó tartalmak felhasználásáról.

(9) A tagállamok úgy rendelkeznek, hogy az online tartalommegosztó szolgáltatóknak hatékony és gyors panasztételi és jogorvoslati mechanizmust kell bevezetniük, amely a szolgáltatás felhasználóinak rendelkezésére áll az általuk feltöltött művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetetlenné tételével vagy eltávolításával kapcsolatos viták esetén.

1 A Bizottság ajánlása (2003. május 6.) a mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározásáról (HL L 124., 2003.5.20., 36. o.).

Amennyiben a jogosultak konkrét műveik vagy más védelem alatt álló teljesítményeik hozzáférhetetlenné tételét vagy ezen művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények eltávolítását kérik, kérelmüket megfelelően indokolniuk kell. Az első albekezdésben foglalt mechanizmus keretében benyújtott panaszokat indokolatlan késedelem nélkül fel kell dolgozni, és a feltöltött tartalmak hozzáférhetetlenné tételére vagy eltávolítására vonatkozó döntéseket emberi felülvizsgálatnak kell alávetni. A tagállamoknak továbbá biztosítaniuk kell, hogy a viták rendezéséhez rendelkezésre álljanak peren kívüli jogorvoslati mechanizmusok. E mechanizmusoknak lehetővé kell tenniük a viták pártatlan módon történő rendezését, és nem foszthatják meg a felhasználót a nemzeti jog értelmében őt megillető jogi védelemtől, a felhasználók hatékony bírósági jogorvoslatok igénybevételéhez való jogának sérelme nélkül. A tagállamok biztosítják különösen, hogy a felhasználók a szerzői jogi és szomszédos jogi kivétel vagy korlátozás alkalmazásának elbírálása céljából bírósághoz vagy más illetékes igazságügyi hatósághoz fordulhassanak.

Ez az irányelv semmilyen módon nem érinti a jogszerű felhasználást, többek között az uniós jogban foglalt kivételek vagy korlátozások szerinti felhasználást, és - a 2002/58/EK irányelvvel és az (EU) 2016/679 rendelettel összhangban történő azonosítás és személyesadat-kezelés kivételével - nem vezethet az egyéni felhasználók azonosításához, valamint a személyes adatok kezeléséhez.

Az online tartalommegosztó szolgáltatóknak felhasználási feltételeikben tájékoztatniuk kell a felhasználókat arról, hogy a műveket és más védelem alatt álló teljesítményeket az uniós jogban foglalt szerzői jogi és szomszédos jogi, kivételek vagy korlátozások szerint felhasználhatják.

(10) A Bizottság 2019. június 6-tól a tagállamokkal együttműködve párbeszédet szervez az érdekelt felekkel az online tartalommegosztó szolgáltatók és a jogosultak közötti együttműködés bevált gyakorlatainak megvitatása céljából. A Bizottság az online tartalommegosztó szolgáltatókkal, a jogosultakkal, a felhasználói szervezetekkel és más érintett érdekelt felekkel konzultálva és az érdekelt felekkel folytatott párbeszéd eredményeit figyelembe véve iránymutatást ad ki e cikk alkalmazására, különösen a (4) bekezdésben említett együttműködésre vonatkozóan. A bevált gyakorlatok megvitatása során különös figyelmet kell fordítani többek között az alapvető jogok egyensúlyára és a kivételek és korlátozások használatára. Az érdekelt felekkel folytatott párbeszéd céljából a felhasználói szervezetek számára hozzáférést kell biztosítani az online tartalommegosztó szolgáltatók (4) bekezdéssel kapcsolatos gyakorlatainak működésére vonatkozóan a szolgáltatóktól kapott megfelelő információkhoz.

3. FEJEZET

Méltányos díjazás a szerzők és előadóművészek felhasználási szerződéseiben

18. cikk

A megfelelő és arányos díjazás elve

(1) A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben a szerzők és előadóművészek műveik vagy más védelem alatt álló teljesítményeik felhasználása céljából kizárólagos jogaik gyakorlását másnak engedélyezik vagy azokat másra átruházzák, megfelelő és arányos díjazásra legyenek jogosultak.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt elv nemzeti jogba történő átültetése során a tagállamok szabadon alkalmazhatnak különböző mechanizmusokat, figyelembe véve a szerződési szabadság elvét, valamint a jogok és érdekek közötti méltányos egyensúlyt.

19. cikk

Átláthatósági kötelezettség

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a szerzők és az előadóművészek műveik, illetve előadásaik felhasználásáról - különösen a felhasználási módokról, valamennyi keletkezett bevételről és a fizetendő díjazásról - rendszeresen, legalább évente egyszer és az egyes ágazatok sajátosságait figyelembe véve naprakész, érdemi és átfogó tájékoztatást kapjanak azoktól, akikre jogaikat átruházták vagy akik számára azok gyakorlását engedélyezték, vagy azok jogutódjaitól.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdésben említett jogok továbbengedélyezése esetén a szerzők és előadóművészek vagy képviselőik kérésre további tájékoztatást kapjanak a továbbengedélyezés keretében jogosított személyektől, amennyiben az elsődleges szerződéses partnerük nem rendelkezik az (1) bekezdés értelmében szükséges valamennyi információval.

Az e további tájékoztatásra irányuló kérés esetén a szerzők és előadóművészek elsődleges szerződéses partnerének információt kell szolgáltatnia az e továbbengedélyezés keretében jogosítottak kilétéről.

A tagállamok előírhatják, hogy az első albekezdés szerinti, továbbengedélyezés keretében jogosítottakhoz intézett kéréseket közvetlenül vagy közvetetten, a szerző vagy előadóművész szerződéses partnerén keresztül kell benyújtani.

(3) Az (1) bekezdés szerinti kötelezettségnek arányosnak, és minden ágazatban a magas szintű átláthatóság biztosítása szempontjából hatékonynak kell lennie. A tagállamok előírhatják, hogy azokban a kellően indokolt esetekben, amikor az (1) bekezdés szerinti kötelezettségből eredő adminisztratív teher aránytalan mértéket öltene a mű vagy előadás felhasználásából származó bevételhez képest, a kötelezettség az ilyen esetekben észszerűen elvárható információ típusaira és szintjére korlátozódjék.

(4) A tagállamok határozhatnak úgy, hogy az e cikk (1) bekezdése szerinti kötelezettség nem alkalmazandó, ha a szerző, illetve az előadóművész teljes műhöz, illetve előadáshoz való hozzájárulása nem jelentős, kivéve, ha a szerző vagy előadóművész alátámasztja, hogy a 20. cikk (1) bekezdése szerinti jogainak gyakorlásához szüksége van az információkra, és azokat e célból kéri.

(5) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a kollektív szerződés hatálya alá tartozó vagy azon alapuló megállapodásokra a vonatkozó kollektív szerződés átláthatósági szabályai alkalmazandók, feltéve, hogy azok megfelelnek az (1)-(4) bekezdésben előírt kritériumoknak.

(6) Amennyiben 2014/26/EU irányelv 18. cikke alkalmazandó, az e cikk (1) bekezdésében meghatározott kötelezettség nem alkalmazandó az említett irányelv 3. cikkének *a)* és *b)* pontjában meghatározott szervezetek vagy az említett irányelvet végrehajtó nemzeti szabályok hatálya alá tartozó más szervezetek által kötött megállapodásokra.

20. cikk

Szerződéskiigazítási mechanizmus

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az e cikkben foglalthoz hasonló mechanizmusról rendelkező, alkalmazandó kollektív szerződés hiányában a szerzők és az előadóművészek vagy képviselőik jogosultak legyenek további megfelelő és méltányos díjazást követelni attól a féltől, akivel a jogok gyakorlásáról szerződést kötöttek, illetve azok jogutódjaitól, amennyiben az eredetileg kialkudott díjazás aránytalanul alacsonynak bizonyul a művek vagy előadások felhasználásából származó valamennyi későbbi bevételhez képest.

(2) E cikk (1) bekezdése nem alkalmazandó a 2014/26/EU irányelv 3. cikkének *a)* és *b)* pontjában meghatározott szervezetek vagy a már az említett irányelvet végrehajtó nemzeti szabályok hatálya alá tartozó más szervezetek által kötött megállapodásokra.

21. cikk

Alternatív vitarendezési eljárás

A tagállamok rendelkeznek arról, hogy a 19. cikk szerinti átláthatósági kötelezettséggel, illetve a 20. cikk szerinti szerződéskiigazítási mechanizmussal kapcsolatos jogvitákat önkéntes, alternatív vitarendezési eljárás keretében lehessen rendezni. A tagállamok biztosítják, hogy a szerzők és az előadóművészek képviseleti szervezetei egy vagy több szerző vagy előadóművész kifejezett kérésére ilyen eljárásokat kezdeményezhessenek.

22. cikk

A visszavonás joga

(1) A tagállamok biztosítják, hogy ha valamely szerző vagy előadóművész kizárólagosan jelleggel engedélyezte vagy ruházta át a művén vagy más védelem alatt álló teljesítményén fennálló jogai gyakorlását, akkor a mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény felhasználásának hiányában a szerzőnek vagy előadóművésznek jogában álljon részben vagy teljes egészében visszavonni a jogok engedélyezését vagy átruházását.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt visszavonási mechanizmusra vonatkozó különös rendelkezésekről a nemzeti jogban lehet rendelkezni, figyelembe véve a következőket:

a) a különböző ágazatok sajátosságai és a művek és előadások különböző típusai; valamint

b) amennyiben a mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény egynél több szerző vagy előadóművész hozzájárulásával jött létre, az egyes hozzájárulások viszonylagos jelentősége és a visszavonási mechanizmus egyes szerzők vagy előadóművészek általi gyakorlása által érintett valamennyi szerző és előadóművész jogos érdekei.

A tagállamok a visszavonási mechanizmus alkalmazásából kizárhatnak olyan műveket vagy más védelem alatt álló teljesítményeket, amelyek több szerző vagy előadóművész hozzájárulásával jönnek létre.

A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a visszavonási mechanizmust csak egy meghatározott időkereten belül lehet gyakorolni, amennyiben ezt a korlátozást az ágazatnak, illetve az érintett mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény típusának sajátosságai indokolják.

A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a szerzők vagy előadóművészek a jogok engedélyezésének vagy átruházásának visszavonása helyett dönthetnek a szerződés kizárólagosságának megszüntetéséről.

(3) A tagállamok úgy rendelkeznek, hogy az (1) bekezdésben foglalt visszavonást csak a felhasználási vagy jogátruházási szerződés megkötését követő észszerű időtartam letelte után lehet gyakorolni. A szerzőnek vagy előadóművésznek értesítenie kell azt a személyt, akinek a jogokat engedélyezte vagy akire azokat átruházta, és megfelelő határidőt kell megszabnia, ameddig az engedélyezett vagy átruházott jogok gyakorlására sor kerülhet. E határidő lejártát követően a szerző vagy előadóművész az engedély vagy a jogátruházás visszavonása helyett dönthet úgy is, hogy megszünteti a szerződés kizárólagosságát.

(4) Az (1) bekezdés nem alkalmazandó, ha a jogok gyakorlásának elmaradása túlnyomórészt olyan körülményeknek tudható be, amelyek esetében észszerűen elvárható, hogy a szerző vagy az előadóművész orvosolni tudja őket.

(5) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy az (1) bekezdésben foglalt visszavonási mechanizmustól eltérő szerződéses rendelkezés csak akkor legyen érvényesíthető, ha az kollektív szerződésen alapul.

23. cikk

Közös rendelkezések

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a 19., a 20. és a 21. cikkben foglalt rendelkezéseknek való megfelelést akadályozó szerződéses rendelkezéseket a szerzőkkel és előadóművészekkel szemben ne lehessen érvényesíteni.

(2) A tagállamok úgy rendelkeznek, hogy ezen irányelv 18-22. cikke ne legyen alkalmazandó a számítógépi programoknak a 2009/24/EK irányelv 2. cikkének értelmében vett szerzőire.

V. CÍM

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

24. cikk

A 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításai

1. A 96/9/EK irányelv a következőképpen módosul:

a) a 6. cikk (2) bekezdésének *b)* pontja helyébe a következő szöveg lép:

„b) a forrás megjelölésével és a nem kereskedelmi cél által indokolt mértékben, kizárólag oktatás szemléltetése vagy tudományos kutatás céljából történő felhasználás esetében, az (EU) 2019/790 európai parlamenti és tanácsi irányelvben [1] foglalt kivételek és korlátozás sérelme nélkül;”

b) a 9. cikk *b)* pontja helyébe a következő szöveg lép:

1 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/790 irányelve (2019. április 17.) a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról (HL L 130., 2019.5.17., 92. o.).

„b) az oktatás szemléltetése vagy tudományos kutatás céljából történő kimásolás esetében a forrás megjelölésével, és a nem kereskedelmi cél által indokolt mértékben, az (EU) 2019/790 irányelvben foglalt kivételek és korlátozás sérelme nélkül;”.

2. A 2001/29/EK irányelv a következőképpen módosul:

a) az 5. cikk (2) bekezdése *c)* pontjának helyébe a következő szöveg lép:

„c) a nyilvánosan hozzáférhető könyvtárak, oktatási intézmények vagy múzeumok, valamint az archívumok által végzett egyes többszörözési cselekmények tekintetében, amelyek közvetlenül vagy közvetve sem irányulnak kereskedelmi vagy gazdasági célra, az (EU) 2019/790 európai parlamenti és tanácsi irányelvben [1] foglalt kivételek és korlátozások sérelme nélkül;”

b) az 5. cikk (3) bekezdésének *a)* pontja helyébe a következő szöveg lép:

„a) kizárólag oktatási szemléltetés vagy tudományos kutatás céljából végzett felhasználás, amennyiben lehetséges, a forrás feltüntetésével - beleértve a szerző nevét is -, és az elérni kívánt nem kereskedelmi cél által indokolt terjedelemben, az (EU) 2019/790 irányelvben foglalt kivételek és korlátozások sérelme nélkül;”

c) a 12. cikk (4) bekezdése a következő pontokkal egészül ki:

„e) az (EU) 2019/790 irányelv átültetése által a belső piac működésére gyakorolt hatások vizsgálata és az átültetési nehézségek kiemelése;
f) a jogszabályokban és az ítélkezési gyakorlatban végbement jelentős fejleményekkel, valamint a tagállamok által az (EU) 2019/790 irányelv végrehajtására tett intézkedések gyakorlati alkalmazásával kapcsolatos információk cseréjének elősegítése;
g) az (EU) 2019/790 irányelv alkalmazásával kapcsolatosan felmerülő egyéb kérdések megvitatása.”

25. cikk

A más irányelvekben foglalt kivételekhez és korlátozásokhoz való viszony

A tagállamok az ezen irányelvben foglalt kivételek vagy korlátozások hatálya alá tartozó felhasználások vagy területek tekintetében elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelvben foglalt kivételekkel és korlátozásokkal összeegyeztethető, szélesebb körű rendelkezéseket.

26. cikk

Időbeli hatály

(1) Ezt az irányelvet valamennyi olyan mű és más védelem alatt álló teljesítmény vonatkozásában alkalmazni kell, amely 2021. június 7-én vagy azt követően a nemzeti szerzői jog alapján védelemben részesül.
(2) Ezen irányelv alkalmazása nem érinti a 2021. június 7. előtt végzett cselekményeket és szerzett jogokat.

1 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/790 irányelve (2019. április 17.) a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról (HL L 130., 2019.5.17., 92. o.).

27. cikk

Átmeneti rendelkezés

A szerzők és az előadóművészek jogainak engedélyezéséről vagy átruházásáról szóló megállapodásokra 2022. június 7-től alkalmazandó a 19. cikkben foglalt átláthatósági kötelezettség.

28. cikk

A személyes adatok védelme

A személyes adatok ezen irányelv keretében történő kezelését a 2002/58/EK irányelvvel és az (EU) 2016/679 rendelettel összhangban kell végezni.

29. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2021. június 7-ig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

30. cikk

Felülvizsgálat

(1) A Bizottság legkorábban 2026. június 7-én felülvizsgálja ezt az irányelvet, és a fő megállapításairól jelentést terjeszt az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elé.

A Bizottság 2024. június 7-ig értékeli a 17. cikkben foglalt különös felelősségi rendszer hatását, amely a 17. cikk (6) bekezdése alapján azokra az online tartalommegosztó szolgáltatókra alkalmazandó, amelyek éves forgalma nem éri el a 10 millió EUR összeget és amelyek szolgáltatásai az Unióban kevesebb mint három éve érhetők el a nyilvánosság számára, és adott esetben az értékelés következtetéseivel összhangban intézkedéseket hoz.

(2) A tagállamok az Bizottság rendelkezésére bocsátják az (1) bekezdésben említett jelentés elkészítéséhez szükséges információkat.

31. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

32. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Strasbourgban, 2019. április 17-én.

az Európai Parlament részéről	*a Tanács részéről*
az elnök	*az elnök*
A. TAJANI	G. CIAMBA

TARTALOMJEGYZÉK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2019. április 17-i (EU) 2019/790 IRÁNYELVE ---- 1
a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról ---- 1
I. CÍM ---- 32
ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK ---- 32
1. cikk ---- 32
Tárgy és alkalmazási kör ---- 32
2. cikk ---- 32
Fogalommeghatározások ---- 32
II. CÍM ---- 33
A KIVÉTELEK ÉS KORLÁTOZÁSOK DIGITÁLIS ÉS HATÁROKON ÁTNYÚLÓ KÖRNYEZETHEZ VALÓ IGAZÍTÁSÁRA IRÁNYULÓ INTÉZKEDÉSEK ---- 33
3. cikk ---- 33
Tudományos kutatási céllal végzett szöveg- és adatbányászat ---- 33
4. cikk ---- 34
Kivétel vagy korlátozás szöveg- és adatbányászat esetén ---- 34
5. cikk ---- 34
Művek és más védelem alatt álló teljesítmények digitális és határokon átnyúló oktatási tevékenységekben való felhasználása ---- 34
6. cikk ---- 35
A kulturális örökség megőrzése ---- 35
7. cikk ---- 35
Közös rendelkezések ---- 35
III. CÍM ---- 35
AZ ENGEDÉLYEZÉSI GYAKORLATOK FEJLESZTÉSÉRE ÉS A TARTALMAK SZÉLESEBB KÖRBEN VALÓ HOZZÁFÉRHETŐVÉ TÉTELÉRE IRÁNYULÓ INTÉZKEDÉSEK ---- 35
1. FEJEZET ---- 35
A kereskedelmi forgalomban nem kapható művek és más védelem alatt álló teljesítmények ---- 35
8. cikk ---- 36
A kereskedelmi forgalomban nem kapható művek és más védelem alatt álló teljesítmények kulturális örökségvédelmi intézmények általi felhasználása ---- 36
9. cikk ---- 37
Határokon átnyúló felhasználás ---- 37
10. cikk ---- 37
Közzétételi intézkedések ---- 37

11. cikk ---- 38
Az érdekeltek közötti párbeszéd ---- 38
2. FEJEZET ---- 38
A közös engedélyezést megkönnyítő intézkedések ---- 38
12. cikk ---- 38
Kiterjesztett hatályú közös jogkezelés ---- 38
3. FEJEZET ---- 39
Audiovizuális művek hozzáférhetősége és elérhetősége egyedi lehíváson alapuló videoszolgáltatásokon keresztül ---- 40
13. cikk ---- 40
Tárgyalási mechanizmus ---- 40
4. FEJEZET ---- 40
Közkinccsé vált képzőművészeti alkotások ---- 40
14. cikk ---- 40
Közkinccsé vált képzőművészeti alkotások ---- 40
IV. CÍM ---- 40
A SZERZŐI JOGOK SZEMPONTJÁBÓL JÓL MŰKÖDŐ PIAC MEGTEREMTÉSÉT CÉLZÓ INTÉZKEDÉSEK ---- 40
1. FEJEZET ---- 40
Kiadványokhoz fűződő jogok ---- 40
15. cikk ---- 40
Sajtókiadványok védelme az online felhasználást illetően ---- 41
16. cikk ---- 41
Méltányos díjazás követelése ---- 41
2. FEJEZET ---- 42
A védelem alatt álló tartalmak online szolgáltatások általi felhasználásának bizonyos módjai ---- 42
17. cikk ---- 42
Védelem alatt álló tartalmak online tartalommegosztó szolgáltatók általi használata ---- 42
3. FEJEZET ---- 44
Méltányos díjazás a szerzők és előadóművészek felhasználási szerződéseiben ---- 44
18. cikk ---- 44
A megfelelő és arányos díjazás elve ---- 44
19. cikk ---- 45
Átláthatósági kötelezettség ---- 45
20. cikk ---- 45
Szerződéskiigazítási mechanizmus ---- 45
21. cikk ---- 46
Alternatív vitarendezési eljárás ---- 46
22. cikk ---- 46
A visszavonás joga ---- 46
23. cikk ---- 47

Közös rendelkezések 47
V. CÍM 47
ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK 47
24. cikk 47
A 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításai 47
25. cikk 48
A más irányelvekben foglalt kivételekhez és korlátozásokhoz való viszony 48
26. cikk 48
Időbeli hatály 48
27. cikk 49
Átmeneti rendelkezés 49
28. cikk 49
A személyes adatok védelme 49
29. cikk 49
Átültetés 49
30. cikk 49
Felülvizsgálat 49
31. cikk 49
Hatálybalépés 49
32. cikk 50
Címzettek 50